

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta

Studijní program: Ekonomika a management
Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku
Katedra: Katedra řízení

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**FINANČNÍ PODPORY V ZEMĚDĚLSKÉM
PODNIKU**

Vedoucí diplomové práce:
Ing. Jan Leština, CSc.

Autor:
Bc. Jitka Kalvasová

2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jitka KALVASOVÁ**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Název tématu: **Finanční podpory v zemědělském podniku**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem diplomové práce je vyhodnocení disponibility finančních podpor zemědělského podnikání ve zvoleném podniku

Metodický postup :

1. Prostudování odborné literatury.
2. Zpracování metodiky postupových prací v souladu s požadavky cíle diplomové práce.
3. Analýza a syntéza účinností podpůrných finančních programů

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Literární přehled, 3. Metodika, 4. Vlastní zpracování, 5. Závěry, 6. Seznam použité literatury, 7. Přílohy

Rozsah grafických prací: **dle možností**
Rozsah pracovní zprávy: **50 - 70 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

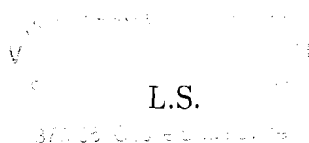
- KISLINGEROVÁ, E., NOVÝ, I. a kol.: Chování podniku v globalizujícím se prostředí. C.H. Beck Praha, 2005, 422 str., ISBN 80-7179-847-9**
JOHNSON, G., SCHOLLES, K.: Cesty k úspěšnému podniku. Computer Press Praha, 2000, 803 str., ISBN 80-7226-220-3
PETERS, T., J., WATERMAN, J., R.: Hledání dokonalosti. Svoboda - Libertas, Praha, 1992
PORTER, M., E.: Konkurenční strategie. Victoria Publishing s.r.o., Praha 1994, 403 str. ISBN 80-85605-11-2
NEUMAIEROVÁ, I., NEUMAIER, I.: Výkonnost a tržní hodnota firmy. Grada Publishing, a.s., Praha, 2002, 215 str., ISBN 80-247-0125-1
SYNEK, M. a kol: Podniková ekonomika. Grada Publishing a.s. Praha, 2007, 460 str., ISBN 80-247-1992
SOUČEK, Z. - MAREK, J.: Strategie úspěšného podniku. Ostrava, Montanex a.s. 1998, 180 str., ISBN 80-85780-93-3
VLČEK, R.: Hodnota pro zákazníka. Praha, Management Press 2000, 443 str., ISBN 80-7261-068-6
KOTLER, P.: Marketing Management. Victoria Publishing s.r.o. Praha, 1998, dotisk 2000, 710 str., ISBN 80-7169-600-5
SMEJKAL, V., RAIS, K.: Řízení rizik. Grada Publishing a.s. Praha, 2003, str.270, ISBN 80-247-0198-7

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Jan Leština, CSc.**
Katedra řízení

Datum zadání diplomové práce: **30. března 2007**

Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2008**

prof. Ing. Magdaléna Hrabánková, CSc.
děkanka

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Finanční podpory v zemědělském podniku“ vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu literatury.

V Českých Budějovicích 26. dubna 2009

.....
Bc. Kalvasová Jitka

Děkuji Ing. Janu Leštinovi, CSc. vedoucímu diplomové práce, za rady, připomínky a konzultace. Dále děkuji pracovníkům z vybraného podniku za ochotu při poskytování informací a podkladů.

Obsah

1. ÚVOD.....	1
2. LITERÁRNÍ PŘEHLED.....	3
2. 1 Specifika výrobního procesu v zemědělství	4
2. 2 Dotace.....	5
2. 2. 1 Dotace k úhradě nákladů	5
2. 2. 2 Dotace na pořízení dlouhodobého majetku.....	5
2. 2. 3 Hlavní instituce zajišťující dotační politiku ČR:	6
2. 3 Náklady v zemědělství	7
2. 3. 1 Klasifikace nákladů	8
2. 3. 2 Kalkulace nákladů	9
2. 3. 3 Výsledky výroby	11
3. METODIKA	13
3. 1 Cíl práce	13
3. 2 Zdroje vstupních informací.....	13
3. 3 Období šetření.....	13
3. 4 Postup práce a zpracování informací.....	14
3. 5 Technika zpracování dat	14
3. 6 Použité zkratky	14
4. VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ.....	16
4. 1 Charakteristika zemědělského podniku "A"	16
4. 2 Přijaté dotace podniku „A“.....	18
4. 3 Struktura nákladů	19
4. 3. 1 Struktura nákladů rostlinné výroby.....	21
4. 3. 2 Struktura nákladů živočišné výroby.....	32
4. 4 Analýza výsledků	40
4. 4. 1 Analýza výsledků rostlinné výroby	40
4. 4. 2 Analýza výsledků živočišné výroby	45

4. 5 Zhodnocení.....	49
4. 5. 1 Zhodnocení rostlinné výroby.....	49
4. 5. 2 Zhodnocení živočišné výroby.....	51
4. 6 Zhodnocení jednotlivých středisek podniku.....	54
5. ZÁVĚR.....	58
6. ABSTRAKT.....	61
7. SEZNAM LITERATURY.....	63
8. PŘÍLOHY.....	65

1. Úvod

Pohled na agrární sektor každého státu není jednotný a dalo by se říci, že jeho diferencovanost je závislá na ekonomické vyspělosti země. Pro země s málo rozvinutou ekonomikou zůstává zemědělství prvkem národní ekonomiky, chápaným jako zdroj potravin či zaměstnanosti, zatímco co vyspělé země kladou důraz na tzv. „trvale udržitelný rozvoj společností“ a jeho produkční funkce ustupuje do pozadí.

Během posledních dvaceti let se muselo naše hospodářství vypořádat se dvěma velkými změnami. První změnou byla restrukturalizace ekonomiky v rámci přechodu z centrálně plánovaného hospodářství na hospodářství tržně orientované. Další změnou pak byl nedávný vstup České republiky do Evropské unie v květnu roku 2004.

Jelikož vystupuje agrární sektor především jako producent potravin pro výživu obyvatelstva je v zájmu každého státu, tento sektor podporovat. Agrární sektor se na rozdíl od dalších sektorů národních ekonomik potýká s celou řadou problémů. Na ostatních trzích mohou podniky ovlivňovat veškeré aspekty svého podnikání – např. množství vyráběné produkce, výši cen, okamžik prodeje, diferencovanost svých produktů atd. V zemědělství však některé aspekty ovlivnit nejdou. Ať už se jedná o zemědělce jakožto fyzické osoby, nebo podniky zaměřené na zemědělskou činnost, všichni tito výrobci musí každoročně čelit nepříznivým vlivům. Za tyto vlivy lze považovat především měnící se počasí, které neustále ovlivňuje kvalitu a množství úrody. Kvalitu úrody je možno chápat jako nutriční skladbu složení potravin, hygienickou nezávadnost či minimalizování obsahu cizorodých látek. Dále musí zemědělci zápasit s okamžikem prodeje svých zásob. Podnik nemůže skladovat rostlinou produkcí „do nekonečna“ a vyčkávat na příznivější ceny trhu. Zásoby rostlinné výroby by mohly skladováním na dlouhou dobu utrpět jak kvalitativně (např. plísň, vlhkost zrna atd.), tak i kvantitativně (např. hniloba).⁷ Rovněž u produktů živočišné výroby si podnik nemůže dovolit odložit okamžik jejich prodeje (kvalita masa 2letého býka je větší než kvalita již „přestárlého“ 6letého býka). Zemědělci tím nedokáží flexibilně reagovat na potřeby trhu, čímž se tento sektor liší od ostatních.

Agrární sektor je značně rizikový a rizika tohoto odvětví se velmi obtížně eliminují. I když bude v daném státě existovat rozvinutý trh s pojištěním, ne vždy bude možné tato rizika efektivně pokrýt pojištěním – ne každá situace se dá pojistit a pokud

lze pojištění sjednat, bude pojistné ve většině případů značně vysoké a pro podnik bude neefektivní tuto pojistku uzavřít.

Jak již bylo zmíněno dříve, primární funkcí zemědělského sektoru je zabezpečit potraviny pro obyvatelstvo dané ekonomiky. Vezmeme-li v úvahu výše zmíněná rizika a překážky, se kterými se zemědělství potýká, bude v dané ekonomice existovat jen málo podniků, které by se dobrovolně rozhodli takto vysoké riziko podstoupit. A právě zde by měl stát pomoci. Každá vyspělá ekonomika si tato rizika uvědomuje a snaží se tyto podniky podporovat. Stát ze svých příjmů vyčlení určité procento, kterým bude agrární trh dotovat, zároveň však musí určit jistá pravidla a podmínky, za jakých bude možné tyto prostředky čerpat. Zemědělské podniky rázem podstupují menší rizika a nerentabilní výroby se poté stávají výrobami rentabilními.

V této diplomové práci je šetřeno vyhodnocení dostupnosti finančních podpor zemědělského podnikání ve zvoleném podniku, který se nachází v bramborářské výrobní oblasti. Z důvodu utajení hospodářských informací je dále označen jako podnik „A“. Jelikož se podnik zaměřuje především na kombinovanou výrobu – rostlinnou a živočišnou, bude jeho veškerá výroba zanalyzována z pohledu nákladovosti, a to v obou těchto oblastech.

Následně dojde ke zhodnocení vlivu poskytnutých finančních podpor. U každé produkce bude zjištěn výsledek hospodaření, kterého by bylo dosaženo, kdyby podnik neobdržel žádnou finanční podporu od státu či Evropské unie (dále jen EU). Poukáže se tím na výroby, které dokáží být rentabilní i bez dotační politiky. Poté budou výsledky hospodaření jednotlivých produkcí navýšeny o poskytnuté dotace. Pokud se některá z výrob ukáže i přesto ztrátová, bude analyzován trend posledních let. Zhodnotí se příčiny této ztrátovosti a pokusím se nalézt cesty k vyšší efektivnosti. V případě, že by se nejednalo o nahodilou ztrátovost a pokud by se nenašlo žádné uspokojivé řešení tohoto stavu, bude navrženo krajní řešení a to výrobu ukončit.

2. Literární přehled

Výroba rozhodující měrou ovlivňuje efektivnost podniku a konkurenční schopnost jeho výrobků. Ve výrobě a při její přípravě se rozhoduje o snižování výrobních nákladů, o zkracování dodacích lhůt, o zvyšování užitečnosti výrobků a o širší sortimentu (počtu typů a variant včetně nových výrobků), které jsou v současné době považovány za hlavní konkurenční výhody podniku. Tim výroba produkující hmotné statky, stejně jako provozní činnost podniků dopravních, bankovních, obchodních a různých dalších podniků služeb rozhodující měrou zajišťuje splnění hlavního cíle podniku v tržním hospodářství, tj. dlouhodobou maximalizaci zisku a tím zvyšování hodnoty podniku v budoucnosti (SYNEK 2003). Stejně tak zemědělské podnikatele dodávají své výrobky do tržního prostředí a setkávají se s konkurencí.

Agrární sektor plní dvě základní funkce:

- *je výrobcem „zvláštního“ zboží - potravin které uspokojují základní, elementární lidské potřeby. Zabezpečuje výživu obyvatelstva. Ve svém souhrnu se jedná o zboží nezastupitelné, na rozdíl od řady průmyslových výrobků, které lze charakterizovat jako zboží „zbytné“ z hlediska spotřebitele. Zabezpečení výživy obyvatelstva se týká jak kvantitativní tak i kvalitativní stránky, kdy kvalita je chápána ve smyslu nutriční skladby složení potravin, hygienické nezávadnosti a minimalizace obsahu cizorodých látek. Proto je výživová politika nedílnou součástí agrární politiky a projevuje se ve zdravotním stavu celé populace,*
- *je rozhodujícím činitelem v tvorbě venkovského životního prostředí, plní úlohu v tvorbě venkovské krajiny, při udržení kvality vod a čistoty vzduchu i při zabezpečení osídlení regionů. Zemědělská výroba je výrobou bezprostředně spojenou s přírodou, má plošnou působnost. Tim se dotýká zájmů přírodních, ekonomických i sociálních. Přispívá ke zvyšování estetické hodnoty krajiny a v marginálních/submarginálních podmínkách zmírňuje tendence k vysídlování regionů (BEČVAŘOVÁ 2001).*

2. 1 Specifika výrobního procesu v zemědělství

Zemědělská prvovýroba má některé výjimečné podnikatelské podmínky, které ji vyčleňují z komplexu ostatních odvětví národního hospodářství a lze je rozdělit takto:

1. Závislost zemědělské výroby na přírodních podmínkách, což jsou zejména klimatické a půdní podmínky nebo poloha obhospodařovaných pozemků. Tyto podmínky rozhodují o struktuře výroby, mohou ovlivnit podnikatelská rozhodnutí a dále ovlivňují dosahované objemy produkce a následně i příjmy zemědělských výrobců.
2. Biologický charakter výroby. Zemědělství jako jediné odvětví pracuje s živými organismy a nejen produkty rostlinné, ale i živočišné výroby vyžadují specifický přístup. Jak rostlinné komodity, tak i hospodářská zvířata mají určitou dobu životního a produkčního cyklu a tento cyklus nemůže být zkracován na přání podniku či podnikatele.
3. Sdružená výroba. Sdružená výroba je typická právě pro agrární sektor a lze si ji představit jako vzájemné ovlivňování rostlinné a živočišné výroby prostřednictvím tzv. „meziproductů“. Meziproducty však mohou být problémem při kalkulaci nákladových cen těchto produktů. Meziproductem je myšlen vedlejší výrobek (obilná sláma, chlévská mrva), který vzniká současně s výrobkem hlavním (obilí, skot) a není většinou předmětem prodeje, vyskytuje se pouze v rámci vnitropodnikového ocenění.

Z výše uvedeného vyplývá, že zemědělské podniky mohou tyto faktory využít, pokud zemědělství ovlivňují pozitivním směrem, nebo mohou mít na druhou stranu negativní působení na podnik, což se následně projeví i v jeho záporném výsledku hospodaření. V každém případě mohou podniky tyto faktory, ovlivnit jen velmi omezeně.

2. 2 Dotace

Dotace je možno v zásadě rozdělit do dvou skupin:

1. dotace na úhradu nákladů,
2. dotace na pořízení dlouhodobého hmotného majetku (koupí nebo vlastní činností).

2. 2. 1 Dotace k úhradě nákladů

Tyto dotace se účtují do výnosů ve věcné a časové souvislosti s vyúčtováním nákladů na stanovený účel. Jedná se zejména o dotace na provozní účely, kterými jsou podniky podporovány, aby zabezpečovaly činnosti, které by za normálních tržních podmínek neprováděly. Ve většině případů je možné s přihlednutím k podmínkám poskytnutí dotaci snadno identifikovat výdaje, které souvisejí s poskytnutou dotací.

2. 2. 2 Dotace na pořízení dlouhodobého majetku

V případech, ve kterých bude poskytnuta dotace na pořízení dlouhodobého majetku včetně technického zhodnocení nebo dotace na úhradu úroků zahrnovaných do pořizovací ceny dlouhodobého majetku, se pořizovací cena nehmotného a hmotného dlouhodobého majetku nebo vlastní náklady na pořízení nehmotného a hmotného dlouhodobého majetku snižují o poskytnutou dotaci. V tomto případě se tedy dotace neúčtuje do výnosů jako v předcházejícím případě, ale odečítá se od pořizovací ceny nebo od vlastních nákladů pořízení dlouhodobého majetku. Dotace v konečném důsledku snižuje částku odpisů uplatňovanou během doby životnosti dlouhodobého majetku. Účetní jednotka upraví odpisový plán k datu účtování dotace (snižování pořizovací ceny) (RYNEŠ 2008).

Dotace obecně mají dvě vlastnosti:

- vytvářejí transfery, které odrážejí změny v rozdělování důchodů;
- vyvolávají ekonomické náklady spojené s jejich uplatněním, a tím ovlivňují rozdíl mezi výdaji společnosti na danou dotační politiku a jeho projevem v důchodu příjemce (BEČVÁŘOVÁ 2001).

2. 2. 3 Hlavní instituce zajišťující dotační politiku ČR:

- MZe: poskytuje podpory prostřednictvím dotací, nařízení vlády a rozpočtových opatření,
- SZIF: zajišťuje uplatnění tržních opatření společného evropského trhu v ČR,
- PGRLF: zajišťuje záruky a subvencování částí úroku z úvěru.

Podpůrné programy Ministerstva zemědělství

Ministerstvo zemědělství každoročně uvádí podpůrné programy v „Zásadách, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finančních podpor formou dotací na základě podpůrných programů stanovených podle § 2 odst. 1 zákona č. 252/1997 Sb.“. Další formou směřování finančních podpor jsou programy legislativní úpravy vládních nařízení (příp. nařízení vlády, NV).

Státní zemědělský intervenční fond

V roce 2000 zanikl Státní fond tržní regulace a nahradil ho Státní zemědělský intervenční fond (dále jen SZIF). SZIF byl zřízen na základě Zákona č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu ve znění pozdějších předpisů a je akreditovanou platební agenturou - zprostředkovatelem finanční podpory z Evropské unie (dále jen EU) a národních zdrojů. Dotace z EU jsou v rámci společné zemědělské politiky poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a v nynějším programovacím období (2007 – 2013) také z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a z Evropského rybářského fondu (EFF). Program rozvoje venkova (PRV), který čerpá finanční prostředky z EAFRD nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ) (převzato z www.szif.cz).

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a. s. (PGRLF)

PGRLF byl založen na základě usnesení vlády České republiky č. 337 ze dne 23. června 1993 a od 12.2.2008 se PGRLF řídí zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Na webových stránkách Podpůrného a garančního

rolnického a lesnického fondu (www.pgrlf.cz) se uvádí, že za dobu svého působení v ČR se stal neodmyslitelnou součástí podpor v resortu zemědělství. Pomohl zejména v dobách, kdy bylo nutné zajistit začínajícím subjektům výraznou garanci, aby se pro ně staly úvěry od bank dostupnou formou zajištění zejména v případech rozšiřování produkce zemědělských podniků. Jeho úloha se nikterak nezmenšuje ani v dnešní době, kdy umožňuje zajišťovat investice, které jsou pro zemědělský resort neustále vysoce potřebné.

Hlavním předmětem činnosti PGRLF je **subvencování části úroků z úvěrů** podnikatelských subjektů v oblasti zemědělství, lesnictví, vodního hospodářství a průmyslu zabývajících se zpracováním produkce ze zemědělské výroby a finanční podpora pojištění.

2.3 Náklady v zemědělství

Náklady jsou ekonomickou kategorií, která je nezastupitelná v každém ekonomickém systému. Jsou důležitým nástrojem řízení podniku. Náklady je podle ekonomické teorie možno definovat jako výrobní faktory spotřebované při výrobě produktů a poskytování služeb, oceněné v peněžních jednotkách. Náklady, které se v obecné rovině sledují, jsou:

- jednak náklady, které představují peněžní částky skutečně vynaložené k získání výnosů (např. materiálové náklady, osobní náklady);
- jednak položky, které nejsou ve skutečnosti peněžními částkami, ale podle účetních pravidel jsou do nákladů zahrnovány (např. odpisy).

2. 3. 1 Klasifikace nákladů

Náklady se v ekonomické teorii a podnikové hospodářské praxi člení podle různých hledisek. Každé z hledisek poskytuje informace o nákladech z určitého pohledu a musí být vždy respektována zásada příčinnosti, tzn. že náklady by měly být přiřazeny místu, výkonu a časovému období, s nimž souvisí. Můžeme provádět například následující třídění nákladů:

a) podle vzniku

- **externí náklady** (prvotní), které představují vstupy do zemědělských podniků z resortu zemědělství nebo z ostatních resortů národního hospodářství. Patří sem např. spotřeba nakoupeného materiálu, spotřeba výrobních a nevýrobních služeb provedených dodavatelskými organizacemi.
- **interní náklady** (druhotné), které vznikají jako důsledek vztahů mezi vnitropodnikovými útvarů. Např. spotřeba vlastních osiv, hnojiv, krmiv a cena služeb pomocných útvarů podniku (tzv. podniková mezispotřeba).

b) podle vztahu k objemu produkce

- **náklady variabilní (proměnné)**, představují náklady, které se mění v závislosti na objemu produkce (výkonů, služeb), a to buď *lineárně* (rostou stále stejným tempem, jejich podíl připadající na jednotku produkce je konstantní), *progresivně* (rostou rychleji než objem produkce - např. spotřeba pohonných hmot při zvýšení rychlosti jízdy), *degresivně* (rostou pomaleji než objem produkce, jejich průměrný podíl na jednotku produkce klesá např. mzdové náklady při časové mzdě, jestliže objem výroby závisí na pracovní zručnosti) a *degresivně progresivně* (při zvyšování objemu produkce se postupně projeví všechny tři typy růstu),
- **náklady fixní (stálé)**, představují náklady, které se změnou objemu produkce nemění svou velikost. S rostoucí nebo klesající produkcí nedochází ke změně jejich výše. I když tedy neexistuje jejich přímá vazba s produkcí, přesto se změna objemu produkce v těchto nákladech odrazí. Jestliže dochází k růstu produkce a fixní náklady zůstávají konstantní, potom jednotkové náklady celkem klesají. Příkladem fixních nákladů jsou např. odpisy, nájemné, daň z nemovitosti a administrativní náklady.

c) *podle kalkulovatelnosti*, které spočívá v přiřazování nákladů k určitému výkonu:

- **přímé náklady**, které jsou přímo vázané na produkci nebo výkon a dají se tedy také přímo sledovat i zjistit na kalkulační jednotku; např. spotřeba osiva pšenice, spotřeba kukuřičné siláže u dojnic, odměna traktoristy za orbu k cukrovce apod.,
- **nepřímé náklady**, které se nevztahují přímo k produkci, ale jsou spojeny např. s organizací, řízením a správou (tj. např. spotřeba administrativního materiálu, odměna vedoucích pracovníků, odpisy administrativní budovy apod.) a dále s využíváním víceúčelových prostředků (odpisy a opravy traktorů, kombajnů, nákladních automobilů apod.) (BOHÁČKOVÁ, 2004).

2.3.2 Kalkulace nákladů

Kalkulace nákladů představuje početní postup zjišťování výše a struktury nákladů. Postupy zjišťování nákladů v zemědělském podnikání využívají obecných principů platných pro tuto oblast, ale některé postupy jsou typické pouze pro toto odvětví. Kalkulace se provádí na jednotku produkce, která se nazývá **kalkulační jednicí**, což je měřitelná jednotka vyrobené produkce či poskytnuté služby (např. 1 t zrna, 1 litr mléka, jeden tunokilometr) nebo na **kalkulační úsek**, což je vymezená část podnikatelské činnosti (úsek výroby) např. plodiny v rostlinné výrobě a chovy zvířat v živočišné výrobě).

Podíl jednotlivých nákladových položek z celkových nákladů vyjadřuje **struktura nákladů**. Z hlediska časového můžeme kalkulace dělit na **předběžné** (na základě předpokladů), kdy se náklady na kalkulační jednici přepočítávají před provedením výkonu a **výsledné** (skutečné), které se sestavují po ukončení výroby nebo jiné činnosti a obsahují vždy skutečně vynaložené náklady.

Kalkulace nákladů v zemědělství probíhá podle **kalkulačního vzorce**. Kalkulační vzorec je zpracován pro rostlinnou a živočišnou výrobu na základě obecného kalkulačního vzorce. Pro rostlinnou a živočišnou výrobu je doporučován kalkulační vzorec v následující podobě:

Kalkulační vzorec v rostlinné výrobě

Položky kalkulačního vzorce:

1. Nakoupená osiva a sadba
2. Vlastní osiva a sadba
3. Průmyslová hnojiva
4. Organická hnojiva
5. Prostředky ochrany rostlin
6. Ostatní přímé náklady a služby
7. Mzdové a osobní náklady
8. Odpisy hmotného investičního majetku
9. Práce vlastních mechanizačních prostředků a opravy a udržování
10. Výrobní režie
11. Správní režie

Kalkulační vzorec v živočišné výrobě

Položky kalkulačního vzorce:

1. Nakoupená krmiva a steliva
1. Vlastní krmiva a steliva
2. Ostatní přímé náklady a služby
3. Mzdové a osobní náklady
4. Odpisy hmotného investičního majetku
5. Odpisy zvířat
6. Práce vlastních mechanizačních prostředků a opravy a udržování
7. Výrobní režie
8. Správní režie

Pokud má zemědělský podnik úseky pomocných a ostatních činností, postupuje se při kalkulaci nákladů podle obecného kalkulačního vzorce, jehož jednotlivé položky jsou naplněny specifickými náklady pro danou činnost (BOHÁČKOVÁ, 2004).

Základní význam kalkulačního vzorce spočívá v tom, že je informačním podkladem pro hodnocení úrovně jednotlivých nákladových položek u jednotlivých výrobků v zemědělských podnicích (NEPLECHOVÁ 1996).

2.3.3 Výsledky výroby

1. Naturální vyjádření výsledku výroby

K označení naturálních výsledků výroby se používá označení **produkce**:

- **Hrubá produkce** představuje veškeré množství výrobků, resp. výkonů v podniku za určité časové období (zpravidla za jeden rok) bez ohledu na jejich další užití. Hrubou produkci lze ocenit jednak vnitropodnikovými cenami (tj. cenami na úrovni nákladů), ale také tzv. „stálými cenami“ (tj. ceny na úrovni cen určitého roku a v časové řadě se nemění).
- **Konečná produkce** představuje konečné množství výrobků, resp. výkonů vyrobených v daném roce v podniku, po odečtení spotřeby tzv. meziprojektu od hrubé zemědělské produkce. Meziprojekt představuje část produkce, která byla v zemědělském podniku vyrobena a postupně spotřebována v rámci podniku v další výrobě. Jedná se o vlastní vyrobená krmiva, statková hnojiva, vlastní osivo a sadbu. Podstatná část konečné zemědělské produkce je určena k realizaci na trhu ve formě tržní produkce a další její část může být vyčleněna k nevýrobní spotřebě uvnitř podniku pro potřebu vlastníka a zaměstnanců podniku.

Schéma č. 1: Tvorba konečné zemědělské produkce v agrárním sektoru

HRUBÁ PRODUKCE				
Ztráty	Použitelná produkce			Počáteční stav zásob
Celkové zdroje				
Vnitrosektorová výrobní spotřeba	Zpracování výrobci	Vlastní spotřeba	Prodej	Konečný stav zásob
KONEČNÁ PRODUKCE				Δ stavu zásob

Zdroj: BOHÁČKOVÁ, 2004

2. Hodnotové vyjádření výsledku výroby

Výsledky výroby v hodnotovém (peněžním) vyjádření mohou být sledovány dvěma způsoby. V širším pojetí lze výsledky výroby chápat jako výsledek veškerých podnikatelských aktivit v zemědělství, pak tedy sledujeme tyto výsledky jako účetní kategorie **výnosů**. Druhou možností je sledování hodnoty pouze produkce a eventuelně služeb a potom je tedy tato hodnota vyjádřena tržní cenou (směnnou hodnotou v peněžním ekvivalentu), resp. **tržbami**.

Nejdůležitější součástí výnosů jsou tržby. Jsou to peněžní částky, které podnik získal prodejem výrobků a služeb v daném účetním období. Jsou rozhodujícím finančním zdrojem podniku. Pro zemědělství je typický nesoulad mezi vynaloženými náklady a získanými výnosy a dále značná závislost objemu produkce na přírodních podmínkách, což se nepochybně značně odraží v ekonomické stabilitě podniku (BOHÁČKOVÁ, 2004).

Je nutné si uvědomit, že právě ekonomika výroby a její efektivnost zabezpečovaná znalostí nákladovosti výroby je předpokladem pro strategické řízení podniku za účelem realizování jak krátkodobých, tak i dlouhodobých cílů (NEPLECHOVÁ, 1996).

3. Metodika

3.1 Cíl práce

Cílem této diplomové práce je vyhodnocení závislosti podniku na finančních podporách ve zvoleném podniku.

Práce se zaměřuje na analýzu struktury nákladů rostlinné a živočišné výroby ve zvoleném podniku a následné zhodnocení vlivu přijatých dotací plynoucích do těchto výrob.

3.2 Zdroje vstupních informací

K naplnění cíle diplomové práce byl vybrán zemědělský podnik v bramborařské výrobní oblasti s konvenční rostlinnou a živočišnou výrobou s výměrem od 2 000 do 2 150 hektarů zemědělské půdy a chovem krav s kombinovanou užitkovostí. Rostlinná produkce je určena na prodej a jako krmivo pro skot. Celá živočišná produkce je určena na prodej.

Vstupní informace byly pořízeny z tohoto zemědělského podniku označeného jako „A“ (označení „A“ je z důvodu utajení podnikových informací).

Dále byly informace získány z internetových stránek. Při zjišťování údajů o obdržení dotací v podniku byla použita stránka společného zemědělského registru, který vede Ministerstvo zemědělství ČR (www.farmer.mze.cz). Byly použity i stránky „Zemědělské účetní datové sítě ČR“ (Farm accountancy data network CR, www.fadn.cz) a Výzkumného ústavu zemědělské ekonomiky v Praze (www.vuze.cz).

3.3 Období šetření

Zhodnocení dostupnosti finančních podpor zemědělského podnikání ve zvoleném podniku bylo prováděno v období od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2008.

Vlastní zpracování bylo provedeno v podniku, který má již dlouholetou tradici hospodaření v zemědělském odvětví v Jihočeském kraji.

Informace z účetnictví podniku byly poskytnuty za hospodářské roky 2005 - 2008. Zemědělské družstvo má hospodářský rok stejný jak účetní, tzn. od 1. ledna do 31. prosince.

3. 4 Postup práce a zpracování informací

Informace získané od vedení podniku za rok 2005 – 2008:

- a) celková výměra podnikem obhospodařovaných polí,
- b) výměra jednotlivých plodin,
- c) průměrný výnos jednotlivých plodin zastoupených v osevním postupu,
- d) prodeje v rostlinné výrobě,
- e) průměrné stavy podnikem chovaných zvířat,
- f) produkce živočišné výroby,
- g) prodeje v živočišné výrobě,
- h) přijaté dotace za sledovaná období

Získané účetní výkazy:

Výkaz zisku a ztrát v plném rozsahu, Rozvaha v plném rozsahu a Peněžní tok (Cash flow), všechny uvedené k 31. 12. 2005, k 31. 12. 2006, k 31. 12. 2007 a 31. 12. 2008.

3. 5 Technika zpracování dat

Základní informace z podniku byly hodnoceny běžnými statistickými metodami. Jejich výsledky jsou uspořádány do tabulek a grafů. Technické zpracování diplomové práce bylo provedeno v prostředí Microsoft Word a Microsoft Excel.

3. 6 Použité zkratky

AEO	Agroenvironmentální opatření
B	Bramborářská výrobní oblast
DNHM	Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EAGF	Evropský zemědělský záruční fond
EFF	Evropský rybařský fond
EU	Evropská unie

HRDP	Horizontální plán rozvoje venkova
KD	Krmné dny
LFA	Less Favoured Areas (méně příznivé oblasti)
MJ	Měrná jednotka
MZe ČR	Ministerstvo zemědělství České republiky
OP RVMZ	Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství
PGRLF, a.s.	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, akciová společnost
PRV	Program rozvoje venkova
SAPS	Single Area Payment Scheme (jednotná platba na plochu)
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
TOP-UP	národní doplňková platba
TTP	trvale travní porosty
VDJ	velká dobytčí jednotka

4. Vlastní zpracování

4.1 Charakteristika zemědělského podniku "A"

S cílem zajistit lepší formy hospodaření cestou kooperace, koncentrace a specializace, bylo přistoupeno v roce 1972 k ustavení kooperačního seskupení, které sdružovalo 4 závody. S platností od 1. ledna 1975 byl utvořen ze stávajících 4 zemědělských závodů jeden ekonomický celek.

Celková výměra zemědělské půdy u těchto závodů představovala 3004 ha, z toho orné půdy 2584 ha, 483 ha lesní a 133 ha ostatní půdy. Mělo 511 členů, z toho 327 činných. Byly vytvořeny 2 střediska výroby.

V současné době je účetní jednotka zemědělským družstvem, které provozuje v rozhodující míře rostlinnou a živočišnou výrobu.

Tabulka č. 1

Zemědělská půda podniku v letech 2005 – 2008 (v ha)

Rok	2005	2006	2007	2008
Orná půda	1 760	1 765	1 795	1 785
Trvale travní porosty	386	300,5	260	259
Celkem zem. půda	2 146	2 065,5	2 055	2 044

Zdroj: Vlastní šetření

Podnik hospodaří v průměru na výměře 2 078 ha zemědělské půdy, z toho 1 776 ha orné půdy a 302 ha trvalých travních porostů (14,5 % z celkové zemědělské půdy). Nadmořská výška sledovaného zemědělského podniku, na kterém obhospodařuje zemědělskou půdu se pohybuje v rozmezí od 480 do 570 metrů nad mořem.

Tabulka č. 2

Průměrné stavy zvířat v letech 2005 - 2008 (v ks)

Rok	2005	2006	2007	2008
SKOT celkem	2 072	2 062	2 024	1 969
<i>z toho:</i>				
dojnice	830	792	793	793
jalovice	310	313	292	269
vysokobřezi jalovice	85	88	128	122
býci žir	249	253	252	255
telata	598	616	559	530
PRASATA celkem	380	356	416	365
<i>z toho:</i>				
prasnice	38	37	41	38
prasničky chovné	12	14	10	2
prasata žir	187	169	212	182
kanci	2	1	1	0
selata	141	135	152	143
JATEČNÁ KUŘATA	11 821	12 713	11 317	12 386

Zdroj: Vlastní seřtení

V živočišné výrobě se podnik věnuje chovu skotu, jatečným kuřatům a okrajově i chovu prasat. U chovu skotu se zaměřuje zejména na výrobu mléka a na prodej byků na maso. Průměrný stav skotu je 2 032 kusů, z toho 802 dojníc. Jak vyplývá z tabulky č. 2, podnik se zaměřuje především na chov krav a chov prasat utlumuje, jak je vidět na klesajícím trendu chovných prasniček a kanců. Důvodem snižování stavů prasat je fakt, že náklady na jejich chov jsou dlouhodobě vyšší, než tržby z jejich prodeje.

4. 2 Přijaté dotace podniku „A“

Tabulka č. 3

Celkový objem přijatých dotací v letech 2005 – 2008 (v Kč)

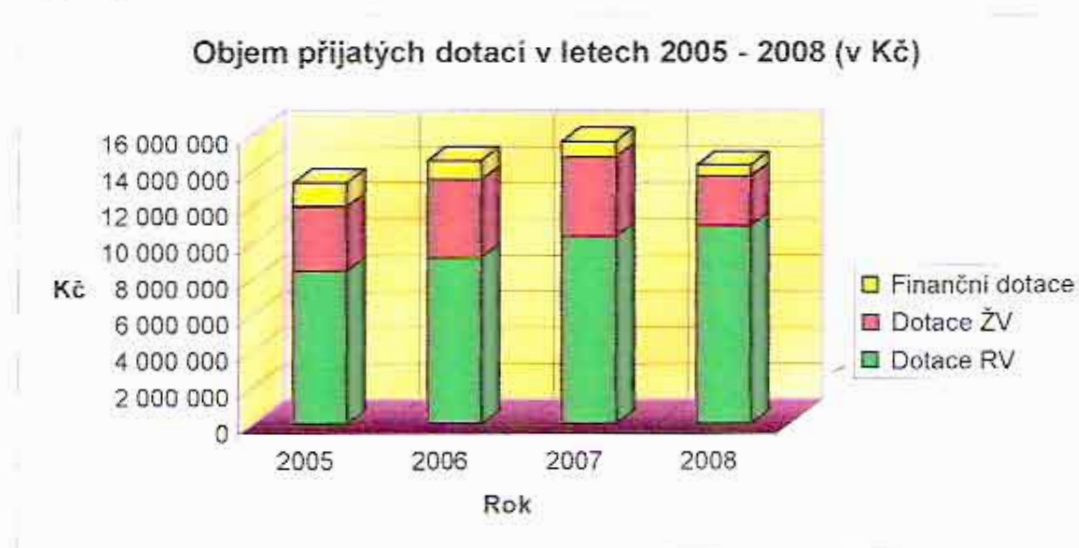
Dotace	2005	2006	2007	2008
Provozní dotace:	12 001 134	13 528 539	14 774 230	13 706 457
- z toho				
Rostlinná výroba	8 488 071	9 228 158	10 358 474	10 960 687
Živočišná výroba	3 513 063	4 300 381	4 415 756	2 745 770
Finanční dotace:	1 337 462	1 047 073	853 555	614 991
Celkem dotace	13 338 596	14 575 612	15 627 785	14 321 448

Zdroj: Vlastní šetření

V tabulce č. 3 jsou uvedeny veškeré dotace, které podnik obdržel během sledovaných let 2005 - 2008. Lze si povšimnout, že rostlinná výroba je dotována několikanásobně vyššími částkami než výroba živočišná. Struktura dotačních titulů, které podnik obdržel, je podrobněji rozepsána v příloze č. 3.

Graf č. 1

Přijaté provozní a finanční dotace v letech 2005 – 2008 (v Kč)

Zdroj: Vlastní šetření

4.3 Struktura nákladů

Sledování nákladů jednotlivých komodit je pro jakýkoliv podnik nezbytně důležité. Hlavní důvod proč podniky sledují náklady, je zjištění nákladů na jednotku výroby. Dále zda celkové tržby pokrývají náklady na produkci, případně je převyšují a podle výsledku se pak stanoví optimální struktura výroby. V současné době výkyvy v tržním prostředí z hlediska cen zemědělských výrobků neúměrně kolísají, a proto je obtížné pro jakýkoliv podnik plánovat výrobu do budoucna.

Na internetových stránkách Výzkumného ústavu zemědělské ekonomiky byly zveřejněny výsledky průměrných nákladů u vybraných produktů rostlinné a živočišné výroby. Vzhledem k tomu, že se zemědělské družstvo „A“ nachází v bramborářské oblasti, jsou data sledována právě k průměrným nákladům této oblasti. Bramborářská výrobní oblast je v tabulkách označena jako „B“.

Praktická část diplomové práce byla zaměřena na strukturu nákladů jak rostlinné, tak živočišné produkce. Obě výroby, jak rostlinná, tak živočišná jsou seřazeny podle nejrentabilnějších komodit za sledovaná období a za touto částí následují tabulky, kde je vyjádřeno, kolik finančních prostředků bylo v jednotlivých letech potřeba k dorovnání, aby mohly dané výroby fungovat a dále vyjadřují, kolik finančních prostředků od státu či Evropské unie následně zbylo a bylo předmětem zdanění.

U rostlinné výroby byly sledovány následující produkty: mák, ječmen jarní, pšenice ozimá, řepka olejka, ječmen ozimý, kukuřice na siláž a trvale travní porosty. U těchto produktů tvoří hlavní položky přímých materiálových nákladů nakupovaná osiva, nakupovaná hnojiva a prostředky ochrany rostlin.

V živočišné výrobě jsou sledovány: výkrm skotu, dojnice, jatečná kuřata, výkrm prasat, výkrm telat a jalovice. Důležitými položkami celkových nákladů u vybraných zvířat jsou zejména vlastní, ale i nakupovaná krmiva, mzdové a osobní náklady a režie.

U všech produktů rostlinné i živočišné výroby určené k prodeji jsou porovnávány:

- náklady celkem na jednotku s tržbami za výrobky na jednotku v letech 2005 až 2008. Náklad na jednotku je v tomto případě v rostlinné výrobě Kč/ha, v živočišné výrobě Kč/100 KD. V tabulkách jsou označeny „růžovými řádky“.
- výrobní náklady na jednotku produkce s průměrnou realizační cenou za jednotku produkce. Výrobní náklad je v rostlinné výrobě Kč/t, v živočišné výrobě náklad na živou hmotnost v Kč/kg. V tabulkách jsou označeny „zelenými řádky“.

Pro lepší orientaci ve výsledcích, které jsou z tabulek zřejmé bylo využito dalšího označení červenými a zelenými poli u jednotlivých sledovaných let:

- u „růžových řádků“ znázorňují červená pole náklady celkem na jednotku produkce převyšující tržby na jednotku produkce (ztrátu). Zelená barva naopak znázorňuje situaci, kdy tržby celkem převyšují náklady celkem za jednotku produkce (zisk).
- u „zelených řádků“ znamená červená barva vyšší výrobní náklady na jednotku produkce než je průměrná realizační cena za jednotku (ztrátu). Zelená barva znázorňuje, že průměrná realizační cena za jednotku produkce je vyšší než náklady na její vytvoření (zisk).

Jelikož Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky neuvedl k datu zpracování diplomové práce aktuálnější data než z roku 2006, nebylo možné srovnat průměrné náklady i za roky 2007 a 2008. Z tohoto důvodu je u podniku sledován trend.

4.3.1 Struktura nákladů rostlinné výroby

Tabulka č. 4

Struktura nákladů máku

Ukazatel	MJ	Výrobní oblast B	Rok	
		2006	2007	2008
Osiva (sadba) – nakupovaná	Kč/ha	584	403	466
Osiva (sadba) – vlastní	Kč/ha	27	19	22
Hnojiva – nakupovaná	Kč/ha	1 922	1 328	1 532
Hnojiva – vlastní	Kč/ha	690	477	550
Prostředky ochrany rostlin	Kč/ha	3 090	2 135	2 463
Ostatní přímý materiál	Kč/ha	414	286	330
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/ha	6 727	4 648	5 363
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/ha	2 998	2 071	2 390
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/ha	3 633	2 510	2 896
Odpisy DNHM – přímé	Kč/ha	63	44	50
Náklady pomocných činností	Kč/ha	2 880	1 990	2 296
Režie (výrobní + správní)	Kč/ha	4 394	3 036	3 503
Náklady celkem	Kč/ha	20 695	14 298	16 498
Podíl hlavního výrobku	%	100	100	100
Náklady hlavního výrobku	Kč/ha	20 695	14 298	16 498
Hektarový výnos	t/ha	1,13	0,520	1,385
Výrobní náklady	Kč/t	18 314	27 496	11 912
Tržby za výrobky	Kč/ha	26 483	34 606	15 837
Prodané množství	t/ha	0,93	0,520	0,473
Průměrná realizační cena	Kč/t	28 476	66 550	33 482

Zdroj: Vlastní šetření

V tabulce č. 4 jsou uvedeny hodnoty pouze z let 2007 a 2008 z toho důvodu, že mák podnik do svého osevním plánu dříve nezařazoval. Nejvyšší položky přímých materiálových nákladů tvoří prostředky ochrany rostlin, nakupovaná hnojiva a nakupovaná osiva. Rozmezí přímých materiálových nákladů na jeden hektar se v podniku pohybovalo mezi 4 648 Kč a 5 363 Kč a tyto náklady se pohybovaly kolem 33 % celkových nákladů máku. V obou letech se podnik pohyboval pod průměrem odvětví, jehož celkové náklady byly v roce 2007 o téměř 31 % vyšší. V roce 2008 se v podniku sice náklady na hektar zvýšily (růst o 15 % oproti roku 2007), ale i tak tvořily pouhých 80 % celkových nákladů odvětví.

Tržby na jeden hektar jsou v podniku ve velkém rozpětí a to od 15 837 Kč do 34 606 Kč. Tržby převyšují náklady pouze v roce 2007 (o 20 308 Kč). V roce 2008 jsou nižší než náklady o 661 Kč.

Výrobní náklady tuny máku jsou v obou letech nižší než průměrná realizační cena. V roce 2007 se podniku i přes nižší hektarový výnos 0,52 t/ha podařilo veškerou produkci prodat za průměrnou realizační cenu 66 550 Kč/t a tím se stala nejvýnosnější plodinou. V roce 2008 byla realizační cena sice nižší, poklesla na 33 482 Kč/t, ale i tak převýšila výrobní náklady o 21 570 Kč/t a byla opět nejvýnosnější plodinou. V případě prodeje veškeré produkce je mák vždy zdrojem zisku, aniž by potřeboval kompenzovat výrobu finančními podporami. V obou letech byly realizační ceny u podniku vyšší než průměr v odvětví.

Tabulka č. 5

Struktura nákladů ječmene jarního

Ukazatel	MJ	Výrobní oblast B	Rok				
			2006	2005	2006	2007	2008
Osiva (sadba) – nakupovaná	Kč/ha		1 345	2 405	1 146	1 567	1 636
Osiva (sadba) – vlastní	Kč/ha		165	295	141	192	201
Hnojiva – nakupovaná	Kč/ha		1 762	3 151	1 501	2 053	2 143
Hnojiva – vlastní	Kč/ha		264	472	225	308	321
Prostředky ochrany rostlin	Kč/ha		1 469	2 627	1 251	1 711	1 786
Ostatní přímý materiál	Kč/ha		163	291	139	190	198
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/ha		5 168	9 241	4 402	6 020	6 284
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/ha		1 407	2 516	1 198	1 639	1 711
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/ha		2 218	3 966	1 889	2 584	2 697
Odpisy DNHM – přímé	Kč/ha		0	0	0	0	0
Náklady pomocných činností	Kč/ha		2 194	3 923	1 869	2 556	2 668
Režie (výrobní + správní)	Kč/ha		2 054	3 673	1 750	2 393	2 498
Náklady celkem	Kč/ha		13 041	23 320	11 108	15 192	15 858
Podíl hlavního výrobku	%		85	85	85	85	85
Náklady hlavního výrobku	Kč/ha		11 085	19 822	9 442	12 913	13 479
Hektarový výnos	t/ha		3,54	6,350	2,630	3,450	5,605
Výrobní náklady (85 %)	Kč/t		3 131	3 122	3 590	3 743	2 405
Výrobní náklady (100 %)	Kč/t		3 684	3 672	4 224	4 403	2 829
Tržby za výrobky	Kč/ha		7 555	4 480	5 211	13 583	17 288
Prodané množství	t/ha		2,77	1,288	1,683	2,570	2,698
Průměrná realizační cena	Kč/t		2 727	3 478	3 096	5 285	6 408

Zdroj: Vlastní šetření

Nakupovaná osiva, hnojiva i prostředky ochrany rostlin u ječmene jarního mají ve sledovaných letech kolísavý trend. Vysoké náklady v roce 2005 byly zapříčiněny tím, že podniku vznikly nepravidelné náklady na plodinu - vápnění pole a tyto náklady nebyly následně rozpočítány na jednotlivé roky, ale účetní podniku je zaúčtovala jako jednu velkou položku do tohoto roku. Toto mělo za následek pokles celkových nákladů téměř o polovinu v roce 2006. Druhým důvodem je i fakt, že podnik v roce 2005 osel ječmen jarní pouze na výměře 80 ha, ovšem průměrné náklady na tuto plochu byly neúměrně vysoké oproti jiným rokům. Následný trend celkových nákladů byl již rostoucí. V roce 2008 vzrostly celkové náklady na jeden hektar oproti roku 2006 z 11 108 Kč na 15 858 Kč, tj. téměř o 30 %. Celkové náklady na hektar ječmene jarního však byly kromě roku 2006 vyšší, než průměr v bramborařské výrobní oblasti.

Tržby za ječmen jarní na hektar této plodiny byly ve všech letech kromě roku 2008 nižší, než celkové náklady na hektar této komodity. Podnik dosáhl o 42 % vyšších tržeb než tomu bylo v odvětví, a v tomto ohledu lze spatřovat u podniku pozitivní trend. Zatímco v roce 2005 pokrývaly tržby ječmene jarního na hektar celkové náklady na hektar této plodiny z pouhých 19 %, tak v roce následujícím to bylo již 47 %. V dalším roce 2007 tržby pokryly 89 % celkových nákladů a v roce 2008 se dokonce dostaly do rentabilní roviny a převýšily celkové náklady o 9 %. Z uvedeného vyplývá, že podnik každoročně prodává vyšší produkci na volný trh, avšak jelikož jsou tržby na jeden hektar v rozpětí od 4 480 Kč do 17 288 Kč, znemožňuje toto rozpětí sledovanému zemědělskému podniku plánovat výrobu do budoucna.

Výrobní náklady na tunu ječmene jarního se pohybovaly v rozmezí 2 829 Kč až 4 403 Kč. I když měl podnik nejvyšší výrobní náklad v roce 2007 (4 403 Kč/t), dokázal ho díky vysokým prodejům převýšit realizačními cenami - tržba za tunu ječmene jarního byla o 882 Kč vyšší, než její náklad na vypěstování. V následujícím roce dokázal podnik převýšit tržbami výrobní náklady o 3 579 Kč za tunu a tím se stal ječmen jarní druhou nejvýdělečnější plodinou po máku. V tabulce č. 5 můžeme také vidět, že průměrné realizační ceny ječmene jarního mají v časové ose pozitivní trend.

Tabulka č. 6

Struktura nákladů pšenice ozimé

Ukazatel	MJ	Výrobní oblast B	Rok				
			2006	2005	2006	2007	2008
Osiva (sadba) – nakupovaná	Kč/ha		222	271	268	304	381
Osiva (sadba) – vlastní	Kč/ha		155	189	187	213	266
Hnojiva – nakupovaná	Kč/ha		2 514	3 064	3 033	3 447	4 319
Hnojiva – vlastní	Kč/ha		214	261	258	293	368
Prostředky ochrany rostlin	Kč/ha		2 220	2 706	2 678	3 044	3 814
Ostatní přímý materiál	Kč/ha		468	570	565	642	804
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/ha		5 793	7 061	6 988	7 944	9 952
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/ha		1 621	1 976	1 955	2 223	2 785
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/ha		2 416	2 945	2 914	3 313	4 150
Odpisy DNHM – přímé	Kč/ha		36	44	43	49	62
Náklady pomocných činností	Kč/ha		2 552	3 111	3 078	3 499	4 384
Režie (výrobní + správní)	Kč/ha		2 042	2 489	2 463	2 800	3 508
Náklady celkem	Kč/ha		14 460	17 626	17 443	19 828	24 841
Podíl hlavního výrobku	%		88	88	88	88	88
Náklady hlavního výrobku	Kč/ha		12 725	15 511	15 350	17 449	21 860
Hektarový výnos	t/ha		4,76	6,492	4,460	5,330	5,848
Výrobové náklady (88 %)	Kč/t		2 673	2 389	3 442	3 274	3 738
Výrobové náklady (100 %)	Kč/t		3 038	2 715	3 911	3 720	4 248
Tržby za výrobky	Kč/ha		12 106	13 479	11 540	18 098	14 901
Prodané množství	t/ha		4,40	5,495	4,184	4,102	4,125
Průměrná realizační cena	Kč/t		2 751	2 453	2 758	4 412	3 612

Zdroj: Vlastní šetření

Nejvyššími položkami přímých materiálových nákladů jsou nakupovaná hnojiva a prostředky ochrany rostlin. Obě tyto položky mají ve sledovaných letech rostoucí trend. Rozmezí nákladů na jeden hektar u nakupovaných hnojiv bylo od 3 033 Kč do 4 319 Kč a prostředky ochrany rostlin vzrostly z 2 678 Kč na 3 814 Kč. V roce 2005 činily celkové náklady na jeden hektar 17 626 Kč a až do roku 2007 mírně rostly až do výše 19 828 Kč, což bylo způsobeno běžným zdražováním nákladových položek. Až v roce 2008 dochází k prudšímu vzrůstu celkových nákladů na 24 841 Kč, což představuje oproti roku 2007 růst o 20 %. V rozsahu sledovaného období 2005 - 2008 jde pak o růst ve výši 30 % a jelikož se všechny tyto částky pohybují nad průměrem odvětví, podnik by se měl zamyslet nad tím, kde hledat případné úspory nákladů.

I když lze vidět pozitivum v tom, že kromě roku 2006 převyšují tržby na hektar ve všech sledovaných letech průměr odvětví, nepodařilo se podniku ani tak v žádném roce pokrýt celkové náklady na hektar. Znamená to, že případný záporný výsledek musel být ve všech letech dorovnávan z přijatých dotací.

Pokud jde o výrobkové náklady na tunu pšenice ozimé, lze říci, že náklady roku 2008 představují 56% nárůst oproti nákladům roku 2005.

Výkyvy v tržním prostředí z hlediska cen pšenice ozimé mají kolísavou tendenci. V roce 2005 a 2006 se pohybovala průměrná realizační cena za tunu pšenice jak v podniku, tak v odvětví, kolem 2 750 Kč, následoval vzrůst na 4 412 Kč a v roce 2008 opětovně poklesla na 3 612 Kč. Průměrná realizační cena pšenice ozimé byla vyšší než výrobkové náklady na tunu pouze v roce 2007 a to o 692 Kč.

Tabulka č. 7

Struktura nákladů řepky

Ukazatel	MJ	Výrobní oblast B	Rok				
			2006	2005	2006	2007	2008
Osiva (sadba) – nakupovaná	Kč/ha	1 179	1 615	1 654	1 945	1 889	
Osiva (sadba) – vlastní	Kč/ha	42	58	59	69	67	
Hnojiva – nakupovaná	Kč/ha	3 753	5 140	5 264	6 193	6 012	
Hnojiva – vlastní	Kč/ha	432	592	606	713	692	
Prostředky ochrany rostlin	Kč/ha	3 825	5 239	5 365	6 312	6 128	
Ostatní přímý materiál	Kč/ha	308	422	432	508	493	
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/ha	9 539	13 065	13 380	15 740	15 282	
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/ha	2 304	3 156	3 232	3 802	3 691	
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/ha	2 832	3 879	3 972	4 673	4 537	
Odpisy DNHM – přímé	Kč/ha	3	4	4	5	5	
Náklady pomocných činností	Kč/ha	2 760	3 780	3 871	4 554	4 422	
Režie (výrobní + správní)	Kč/ha	2 726	3 734	3 824	4 498	4 367	
Náklady celkem	Kč/ha	20 164	27 618	28 283	33 273	32 303	
Podíl hlavního výrobku	%	100	100	100	100	100	
Náklady hlavního výrobku	Kč/ha	20 164	27 618	28 283	33 273	32 303	
Hektarový výnos	t/ha	3,0926	4,400	3,840	3,870	3,454	
Výrobní náklady (100 %)	Kč/t	6 520	6 277	7 365	8 598	9 352	
Tržby za výrobky	Kč/ha	21 192	24 279	25 823	27 084	32 818	
Prodané množství	t/ha	3,13	4,400	3,840	3,870	3,454	
Průměrná realizační cena	Kč/t	6 766	5 518	6 725	6 998	9 501	

Zdroj: Vlastní šetření

Nakupovaná osiva, hnojiva i prostředky ochrany rostlin u řepky mají ve sledovaných letech rostoucí trend. Rozmezí nákladů na jeden hektar u nakupovaných osiv se pohybovalo od 1 615 Kč do 1 945 Kč. Nakupovaná hnojiva byla v intervalu od 5 140 Kč do 6 193 Kč a prostředky ochrany rostlin kolisaly od 5 239 Kč do 6 312 Kč a tvořily zároveň nejvyšší část přímých materiálových nákladů. Ve všech sledovaných letech byly celkové náklady na hektar řepky téměř o třetinu vyšší než průměr odvětví a toto lze považovat za velmi nepříznivý výsledek. Podnik účtuje pravděpodobně velký objem nákladů právě na tuto plodinu. Pouze v roce 2008 klesly celkové náklady na jeden hektar v podniku oproti roku 2007 z 33 273 Kč na 32 303 Kč, tj. o 2,9 %, ale i toto nepatrné snížení nemůže být bráno jako uspokojivý výsledek, neboť celkové náklady na jeden hektar ve výrobní oblasti bramborařské v roce 2006 jsou o 37,6 % nižší.

Pokud se podíváme na tržby za výrobky na hektar, lze zpozorovat, že podnik převýšil celkové náklady na hektar pouze v roce 2008 a to o pouhých 515 Kč. V odvětví tento rozdíl tvořil 1 028.

Průměrná realizační cena u řepky má ve sledovaných letech rostoucí tendenci. V roce 2005 byla průměrná prodejní cena v podniku za jednu tunu řepky 5 518 Kč, v roce 2006 tvořila 6 725 Kč, což je 22% zvýšení, v roce 2007 vzrostla pouze o 4 % na 6 998 Kč, až v roce 2008 se zvýšila na konečných 9 501 Kč za tunu, což je více než o 35 % oproti předchozímu roku. I přes vysoké hektarové výnosy a prodejní objem nedokázal podnik realizovat do roku 2007 zisk. Teprve v roce 2008 se mu podařilo převýšit výrobkové náklady tržbami o 149 Kč za tunu. Pouze v tomto roce nebylo potřeba dorovnávat výrobkové náklady ani náklady na hektar řepky přijatými dotacemi a vyrobená produkce přinesla zisk. V ostatních letech bylo potřeba dorovnáni. Tato plodina byla vyhodnocena jako čtvrtá neúspěšnější.

Tabulka č. 8

Struktura nákladů ječmene ozimého

Ukazatel	MJ	Výrobní oblast B	Rok				
			2006	2005	2006	2007	2008
Osiva (sadba) – nakupovaná	Kč/ha	1 090	1 307	2 509	1 803	1 776	
Osiva (sadba) – vlastní	Kč/ha	260	312	599	430	424	
Hnojiva – nakupovaná	Kč/ha	1 920	2 303	4 420	3 175	3 128	
Hnojiva – vlastní	Kč/ha	171	205	394	283	279	
Prostředky ochrany rostlin	Kč/ha	1 487	1 784	3 423	2 459	2 422	
Ostatní přímý materiál	Kč/ha	325	390	748	537	529	
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/ha	5 253	6 300	12 093	8 687	8 557	
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/ha	1 263	1 515	2 908	2 089	2 057	
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/ha	2 373	2 846	5 463	3 924	3 866	
Odpisy DNIM – přímé	Kč/ha	0	0	0	0	0	
Náklady pomocných činností	Kč/ha	2 763	3 314	6 361	4 569	4 501	
Režie (výrobní + správní)	Kč/ha	1 828	2 193	4 208	3 023	2 978	
Náklady celkem	Kč/ha	13 480	16 168	31 033	22 292	21 959	
Podíl hlavního výrobku	%	85	85	85	85	85	
Náklady hlavního výrobku	Kč/ha	11 458	13 743	26 378	18 948	18 665	
Hektarový výnos	t/ha	3,35	4,730	4,200	4,667	5,530	
Výrobové náklady (85 %)	Kč/t	3 420	2 905	6 280	4 060	3 375	
Výrobové náklady (100 %)	Kč/t	4 024	3 418	7 389	4 777	3 971	
Tržby za výrobky	Kč/ha	7 644	2 287	55	3 435	442	
Prodané množství	t/ha	2,84	1,070	0,016	0,983	0,159	
Průměrná realizační cena	Kč/t	2 696	2 137	3 438	3 494	2 789	

Zdroj: Vlastní šetření

Nakupovaná osiva, hnojiva i prostředky ochrany rostlin u ječmene ozimého mají ve sledovaných letech kolísavý trend. Rozmezí nákladů na jeden hektar u nakupovaných osiv se pohybovalo od 1 307 Kč do 2 509 Kč. Nakupovaná hnojiva byla v intervalu od 2 303 Kč do 4 420 Kč a prostředky ochrany rostlin vzrostly za sledované období z 1 784 Kč na 3 423 Kč. Ve všech sledovaných letech si lze povšimnout toho, že jak přímé materiálové náklady, tak náklady celkem jsou u podniku vyšší než u průměru výrobní bramborařské oblasti. Pokud by byl srovnáván pouze rok 2006, lze si povšimnout toho, že celkové náklady podniku na 1 hektar ječmene ozimého byly více než 2,3krát vyšší v podniku jak v odvětví. V praxi bývá náklad na hektar ječmene ozimého většinou o něco menší, než náklad na hektar pšenice ozimé. V případě průměru

výrobní bramborářské oblasti tato teorie platí, pokud jde o údaje z podniku, platí to pouze pro roky 2005 a 2008. V letech 2006 a 2007 je tomu naopak. V roce 2006 byl náklad celkem na hektar ječmene ozimého 31 033 Kč a byl téměř jedenkrát vyšší než v roce 2005. Toto zvýšení mělo stejnou příčinu jako v případě ječmene jarního a sice v nerovnoměrném rozúčtování nákladů. Zatímco v roce 2005 pěstoval podnik ječmen ozimý na ploše 200 hektarů a této ploše odpovídal celkový náklad 3 233 674 Kč, což v přepočtu na hektar tvoří 16 168 Kč na hektar, v roce následujícím byl ječmen ozimý pěstován na pouhých 50 hektarech a této ploše odpovídal celkový náklad 1 551 642 Kč, což je zmiňovaných 31 033 Kč na hektar. Z uvedeného vyplývá, že i když se ječmen pěstuje pouze na jedné čtvrtině celkové plochy (na 50 ha z 200 ha), je na tuto plochu rozúčtována téměř polovina nákladů. Důsledkem toho je ono zvýšení celkových nákladů na hektar

Pokud se podíváme na tržby za výrobky, zjistíme, že tržby na hektar pokrývají v bramborářské výrobní oblasti celkové náklady v průměru z 57 procent. V našem případě ale zjistíme, že tržby ve sledovaném podniku jsou téměř minimální. V roce 2005 pokrývají tržby 14 % nákladů, v roce 2006 pouze 0,18 % celkových nákladů na hektar, v roce 2007 jde o 15 % a v roce následujícím opět jen nízké 2 %. Agronom podniku

to odůvodnil tím, že podnik prodával ječmen ozimý pouze mezi své členy.

Průměrná realizační cena u ječmene ozimého má ve sledovaných letech kolísavou tendenci. Na jednu tunu představuje realizační cena vzrůst z 2 137 Kč v roce 2005 na 3 494 Kč v roce 2007 a následně pokles na 2 789 Kč za tunu v roce 2008.

Jelikož ani v jednom ze sledovaných let nebyl podnik schopen pokryt ani celkové náklady na hektar tržbami za hektar a ani výrobové náklady realizačními cenami, je více než zřejmé, že ječmen ozimý pro zemědělský podnik „A“ dlouhodobě ztrátový a bylo by lepší tuto výrobu omezit či úplně utlumit. Každým rokem musí podnik použít finanční prostředky státu (dotace), aby výroba fungovala.

Tabulka č. 9

Struktura nákladů kukuřice na siláž

Ukazatel	MJ	Výrobní oblast B	Rok				
			2006	2005	2006	2007	2008
Osiva (sadba) – nakupovaná	Kč/ha	2 477	2 463	2 369	3 084	2 946	
Osiva (sadba) – vlastní	Kč/ha	464	461	444	578	552	
Hnojiva – nakupovaná	Kč/ha	2 449	2 435	2 343	3 049	2 913	
Hnojiva – vlastní	Kč/ha	635	631	607	791	755	
Prostředky ochrany rostlin	Kč/ha	1 369	1 361	1 310	1 705	1 628	
Ostatní přímý materiál	Kč/ha	283	281	271	352	337	
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/ha	7 677	7 634	7 344	9 559	9 132	
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/ha	1 460	1 452	1 397	1 818	1 737	
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/ha	2 731	2 716	2 612	3 400	3 249	
Odpisy DNHM – přímé	Kč/ha	24	24	23	30	29	
Náklady pomocných činností	Kč/ha	2 320	2 307	2 219	2 889	2 760	
Režie (výrobní + správní)	Kč/ha	2 921	2 904	2 794	3 637	3 475	
Náklady celkem	Kč/ha	17 133	17 036	16 389	21 333	20 380	
Podíl hlavního výrobku	%	100	100	100	100	100	
Náklady hlavního výrobku	Kč/ha	17 133	17 036	16 389	21 333	20 380	
Hektarový výnos	t/ha	32,02	53,531	58,500	45,029	50,520	
Výrobní náklady	Kč/t	535	318	280	474	403	

Zdroj: Vlastní šetření

Nakupovaná osiva, hnojiva i prostředky ochrany rostlin u kukuřice na siláž mají ve sledovaných letech kolísavý trend. Rozmezí nákladů na jeden hektar u nakupovaných osiv se pohybovalo od 2 369 Kč do 3 084 Kč. Nakupovaná hnojiva byla v intervalu od 2 343 Kč do 3 049 Kč a prostředky ochrany rostlin byly v rozsahu od 1 310 Kč do 1 705 Kč. Celkové náklady na hektar v roce 2005 byly 17 036 Kč, v roce 2006 poklesly na 16 389 Kč, tj. téměř o 4 % oproti předchozímu roku, v roce 2007 vzrostly celkové náklady na hektar na 21 333 Kč, tj. o 30 % více oproti roku 2006 a v roce 2008 poklesly na 20 380 Kč což je opět pokles o 4,5 %.

Díky vysokým hektarovým výnosům jsou ve všech čtyřech sledovaných letech výrobní náklady na tunu kukuřice na siláž v podniku nižší než výrobní náklady v průměru výrobní oblasti. V roce 2005 činily výrobní náklady 318 Kč na tunu, v roce 2006 poklesly díky vyššímu hektarovému výnosu na 280 Kč, v roce 2007 vzrostly na 474 Kč a v roce 2008 opět poklesly na konečných 403 Kč. Kukuřice na siláž

byla pěstovaná pro potřeby živočišné výroby v podniku a proto jsou tyto náklady rozučtovány v kalkulacích této výroby v řádku „Krmiva – vlastní“.

Tabulka č. 10

Struktura nákladů trvale travních porostů (TTP)

Ukazatel	MJ	Výrobní oblast B	Rok			
			2006	2005	2006	2007
Osiva (sadba) – nakupovaná	Kč/ha	78	98	58	86	70
Osiva (sadba) – vlastní	Kč/ha	78	98	58	86	70
Hnojiva – nakupovaná	Kč/ha	228	287	170	252	203
Hnojiva – vlastní	Kč/ha	100	126	75	111	89
Prostředky ochrany rostlin	Kč/ha	32	40	24	35	29
Ostatní přímý materiál	Kč/ha	113	142	84	125	101
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/ha	629	793	469	696	561
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/ha	134	169	100	148	119
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/ha	994	1 253	741	1 100	886
Odpisy DNHM – přímé	Kč/ha	9	11	7	10	8
Náklady pomocných činností	Kč/ha	1 263	1 591	942	1 397	1 126
Režie (výrobní + správní)	Kč/ha	643	810	480	711	573
Náklady celkem	Kč/ha	3 672	4 627	2 739	4 063	3 274
Podíl hlavního výrobku	%	100	100	100	100	100
Náklady hlavního výrobku	Kč/ha	3 672	4 627	2 739	4 063	3 274
Hektarový výnos	t/ha	13,8	20,020	22,600	18,190	26,650
Výrobní náklady	Kč/t	266	231	121	223	123

Zdroj: Vlastní šetření

Nejvyššími položkami přímých materiálových nákladů u trvale travních porostů jsou nakupovaná hnojiva ostatní přímý materiál a vlastní hnojiva. Tyto položky mají stejně jako kukuřice na siláž kolísavý trend, což je způsobeno klimatickými podmínkami. Rozmezí celkových nákladů na jeden hektar se pohybovalo od 2 739 Kč do 4 063 Kč. Celkové náklady na hektar v roce 2005 tvořily 4 627 Kč, v roce 2006 poklesly na 2 739 Kč, tj. téměř o 41 % oproti předchozímu roku, v roce 2007 vzrostly na 4 063 Kč, tj. o 48 % více oproti roku 2006 a v roce 2008 poklesly na 3 274 Kč což je opět pokles o 19 %. Díky vysokým hektarovým výnosům jsou ve všech čtyřech sledovaných letech výrobní náklady na tunu produkce v podniku nižší než výrobní náklady v průměru výrobní oblasti. Na trvale travních porostech byla pěstována píce pro

potřeby živočišné výroby podniku a proto jsou tyto náklady rozúčtovány v kalkulacích této výroby v řádku „Krmiva – vlastní“.

4. 3. 2 Struktura nákladů živočišné výroby

Tabulka č. 11

Struktura nákladů dojnic

Ukazatel	MJ	Výrobní oblast B 2006	Rok				
			2005	2006	2007	2008	
Krmiva (steliva) – nakupovaná	Kč/100 KD	2 094	2 076	2 073	2 145	2 195	
Krmiva (steliva) – vlastní	Kč/100 KD	3 110	3 083	3 079	3 185	3 260	
Léčiva a desinfekční prostředky	Kč/100 KD	253	251	250	259	265	
Ostatní přímý materiál	Kč/100 KD	319	316	316	327	334	
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/100 KD	5 776	5 727	5 718	5 916	6 054	
<i>Ostatní přímé náklady a služby</i>	Kč/100 KD	1 640	1 626	1 624	1 680	1 719	
<i>Mzdové a osobní náklady celkem</i>	Kč/100 KD	2 863	2 839	2 834	2 932	3 001	
Odpisy DNHM	Kč/100 KD	485	481	480	497	508	
Odpisy zvířat	Kč/100 KD	1 607	1 593	1 591	1 646	1 684	
Náklady pomocných činností	Kč/100 KD	345	342	342	353	362	
Režie (výrobní + správní)	Kč/100 KD	2 282	2 263	2 259	2 337	2 392	
Náklady celkem	Kč/100 KD	14 998	14 870	14 848	15 362	15 721	
Chlévská mrva	Kč/100 KD	403	400	399	413	422	
Náklady mléka	Kč/100 KD	13 720	13 603	13 583	14 053	14 381	
Užitkovost	l/100 KD	1 701	1 543	1 726	1 680	1 690	
Náklady mléka	Kč/l	8,07	8,82	7,87	8,36	8,51	
Tržby za výrobky	Kč/100 KD	13 607	11 820	12 514	13 474	13 642	
Prodané množství	l/100 KD	1 744	1 420	1 588	1 560	1 577	
Průměrná realizační cena	Kč/l	7,80	8,32	7,88	8,64	8,65	

Zdroj: Vlastní šetření

Důležitými položkami přímých materiálových nákladů jsou vlastní a nakupovaná krmiva, mzdové a osobní náklady a režie. Uvedené položky mají vzrůstající trend.

Rozmezí nákladů na 100 KD u vlastních krmiv se pohybovalo od 3 079 Kč do 3 260 Kč. Krmiva nakupovaná byla v intervalu od 2 073 Kč do 2 195 Kč a režie byla v rozsahu od 2 259 Kč do 2 392 Kč. V roce 2005 byly celkové náklady na 100 KD 14 870 Kč, v roce 2006 poklesly na 14 848, tj. pokles o 0,15 %, v roce 2007 vzrostly

na 15 362 Kč, což představuje vzrůst o 3,5 % oproti roku 2006 a v roce 2008 vzrostly o dalších 2,3 % na 15 721 Kč.

Náklady celkem na 100 KD v podniku převyšují průměr výrobní oblasti v letech 2005 a 2006. V letech 2007 a 2008 jsou vyšší o 2,5 – 4,8 %.

Náklady mléka tvoří dle Výzkumného ústavu zemědělské ekonomiky 94 % celkových nákladů na 100 KD. Pokud vydělíme náklady mléka v Kč na 100 KD užítkovosti dojnic, dojdeme k nákladům mléka na litr. Tyto náklady byly v podniku vyšší v roce 2005 než u výrobní oblasti, ale pokud srovnáme roky 2006, patří podnik k nadprůměrným podnikům v bramborařské výrobní oblasti, poněvadž snížil náklady na litr mléka pod 8 Kč na 7,87 Kč, což je téměř o 11 % méně, než v roce předcházejícím. V letech následujících pak náklady opět rostly a to v roce 2007 o 6,2 % a v roce 2008 o dalších 1,8 %. Tržby rostou v rozmezí od 11 820 Kč do 13 642 Kč na 100 KD, což je v relativním vyjádření 15,4 %. Přestože tržby v Kč/100 KD ve sledovaných letech rostou, jejich výše nestačí na pokrytí nákladů v Kč na 100 KD.

I když má podnik ve všech sledovaných letech celkové náklady na 100 KD vyšší než tržby na 100 KD, jsou i přesto realizační ceny v porovnání s náklady mléka na 1 l vyšší a v tomto srovnání je tato výroba rentabilní, a sice ve třech ze čtyř období. Průměrná realizační cena u jednoho litru mléka má ve sledovaných letech rostoucí tendenci. V roce 2006 převýšila průměrná realizační cena litru mléka jeho náklady o 0,01 Kč, což je v absolutním vyjádření prodaného množství 43 004 Kč za rok. V roce 2007 tvořil zisk již 0,28 Kč na litr (1 285 367 Kč za rok) a v roce 2008 tvořil zisk 0,14 Kč na litr (640 856 Kč).

Z uvedeného tedy vyplývá, že mléko je v podniku zdrojem zisku bez ohledu na poskytnutí finančních podpor a podnik tak nepotřebuje ve třech ze čtyř sledovaných let náklady na mléko kompenzovat přijatými dotacemi, aby tato výroba fungovala. Mléko je také označeno jako nejvýnosnější výrobou z výroby živočišné.

Tabulka č. 12

Struktura nákladů jatečných kuřat

Ukazatel	MJ	Výrobní oblast B	Rok				
		2006	2005	2006	2007	2008	
Krmiva (steliva) – nakupovaná	Kč/1000 KD	534	468	383	465	517	
Krmiva (steliva) – vlastní	Kč/1000 KD	2	2	1	2	2	
Léčiva a desinfekční prostředky	Kč/1000 KD	3	3	2	3	3	
Ostatní přímý materiál	Kč/1000 KD	336	295	241	293	325	
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/1000 KD	875	767	628	762	847	
<i>Ostatní přímé náklady a služby</i>	Kč/1000 KD	71	62	51	62	69	
<i>Mzdové a osobní náklady celkem</i>	Kč/1000 KD	59	52	42	51	57	
Odpisy DNHM	Kč/1000 KD	23	20	17	20	22	
Náklady pomocných činností	Kč/1000 KD	10	9	7	9	10	
Režie (výrobní + správní)	Kč/1000 KD	25	??	18	??	24	
Náklady celkem	Kč/1000 KD	1 063	932	763	926	1 029	
Chlévská mrva	Kč/1000 KD	3	3	2	3	3	
Náklady hlavního výrobku	Kč/1000 KD	1 060	929	761	923	1 026	
Užitkovost	kg/1000 KD	49,88	45,78	42,14	59,82	50,12	
Náklady na přírůstek	Kč/kg	21,25	20,30	18,06	15,44	20,47	
Náklady na živou hmotnost	Kč/kg	24,81	23,70	21,08	18,02	23,90	
Tržby za výrobky	Kč/1000 KD	789	959	769	1 261	1 090	
Prodané množství	kg/1000KD	40,22	45,78	42,14	59,82	50,12	
Průměrná realizační cena	Kč/kg	19,62	20,95	18,25	21,08	21,75	

Zdroj: Vlastní šetření

Nejvyššími položkami přímých materiálových nákladů jsou nakupovaná krmiva a ostatní přímý materiál. Uvedené položky mají kolísavý trend

Rozmezí nákladů na 1000 KD u nakupovaných krmiv bylo v intervalu od 383 Kč do 517 Kč a ostatní přímý materiál se pohyboval mezi 241 Kč až 325 Kč.

V roce 2005 byly celkové náklady na 1000 KD 932 Kč, v roce 2006 poklesly na 763 Kč, tj. pokles o 18 %, v roce 2007 vzrostly na 926 Kč, což představuje vzrůst o 21 % oproti roku 2006 a v roce 2008 vzrostly o dalších 11 % na 1 029 Kč.

Náklady celkem na 1000 KD v podniku jsou nižší než průměr výrobní oblasti ve všech sledovaných letech a to v rozmezí 3,2 – 28 %. Toto velké rozpětí je zapříčiněno tím, že podnik v průměru uskuteční ročně 6,5 turnusů k vyskladňování jatečných kuřat. Někdy se však povede, že podnik uskuteční jeden rok 6 turnusů a druhý rok 7 turnusů – tento jeden turnus navíc pak způsobí skokové navýšení nákladů (již

zmiňených 28%). Další vliv je i úmrtnost kuřat, zejména v letních měsících, kdy podnik nemá dostatečné odvětrávání haly a dochází tím ke snižování tržeb.

Tržby celkem na 1000 KD v podniku sice převyšují ve všech letech náklady na 1000 KD, ale pokud srovnáme náklady na živou hmotnost 1 kg s průměrnou realizační cenou, pak zjistíme, že zisku dosahuje podnik pouze v roce 2007. V ostatních letech jsou náklady na živou hmotnost vyšší než průměrné realizační ceny a tudíž je nezbytné tuto ztrátovou výrobu dorovnat přijatými finančními prostředky, aby výroba fungovala.

V roce 2007 jsou náklady nižší a průměrná realizační cena převyšuje náklady na živou hmotnost o 3,06 Kč za kg. V absolutním vyjádření je to zisk ve výši 756 114 Kč za rok a tím se dostává na druhou pozici nejvýdělečnější komodity živočišné výroby hned za mlékem.

Tabulka č. 13

Struktura nákladů výkrmu skotu

Ukazatel	MJ	Výrobní oblast B	Rok				
			2006	2005	2006	2007	2008
Krmiva (steliva) – nakupovaná	Kč/100 KD	408	418	413	449	411	
Krmiva (steliva) – vlastní	Kč/100 KD	1 741	1 782	1 760	1 918	1 752	
Léčiva a desinfekční prostředky	Kč/100 KD	4	4	4	4	4	
Ostatní přímý materiál	Kč/100 KD	198	203	200	218	199	
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/100 KD	2 351	2 406	2 377	2 590	2 366	
<i>Ostatní přímé náklady a služby</i>	Kč/100 KD	190	194	192	209	191	
<i>Mzdové a osobní náklady celkem</i>	Kč/100 KD	899	920	909	990	905	
Odpisy DNHM	Kč/100 KD	90	92	91	99	91	
Náklady pomocných činností	Kč/100 KD	182	186	184	200	183	
Režie (výrobní + správní)	Kč/100 KD	454	465	459	500	457	
Náklady celkem	Kč/100 KD	4 166	4 264	4 212	4 589	4 193	
Chlévská mrva	Kč/100 KD	221	226	223	243	222	
Náklady hlavního výrobku	Kč/100 KD	3 945	4 038	3 989	4 346	3 971	
Užitkovost	kg/100 KD	88,79	98,50	97,36	101,40	103,31	
Náklady na přírůstek	Kč/kg	44,43	40,99	40,97	42,86	38,43	
Náklady na živou hmotnost	Kč/kg	50,83	46,90	46,87	49,03	43,97	
Tržby za výrobky	Kč/100 KD	5 515	7 328	7 838	7 801	9 261	
Prodané množství	kg/100 KD	131,78	186,22	193,90	207,90	247,35	
Průměrná realizační cena	Kč/kg	41,85	39,35	40,42	37,52	37,44	

Zdroj: Vlastní šetření

Nejvyššími položkami celkových nákladů u výkrmu skotu jsou vlastní krmiva, mzdové a osobní náklady a režie. Celkové náklady mají ve sledovaných letech kolísavý trend. Rozmezí nákladů na 100 KD u vlastních krmiv se pohybovalo od 1 752 Kč do 1 918 Kč. Mzdové a osobní náklady byly v intervalu od 905 Kč do 990 Kč a režie byla v rozsahu od 457 Kč do 500 Kč. V roce 2006 klesly celkové náklady na 100 KD oproti roku 2005 z 4 264 Kč na 4 212 Kč, tj. o 1,2 %. V roce 2007 vzrostly na 4 589 Kč, tj. o 9 % a v roce 2008 poklesly na 4 193 Kč, tj. o 8,6 % oproti roku 2007.

Pokud porovnáme celkové náklady a tržby na 100 KD s průměrem odvětví za rok 2006, pak zjistíme, že celkové náklady v podniku přesahují průměr odvětví ve všech sledovaných letech, což se nemusí zdát jako příznivý výsledek. Naopak celkové tržby na 100 KD jsou ve všech sledovaných letech vyšší než průměr odvětví a pokud se podíváme pouze na srovnávaný rok 2006, přesahuje podnik průměr odvětví o 42 %. Toto lze považovat za pozitivní výsledek.

Průměrná realizační cena u výkrmu skotu má ve sledovaných letech rovněž kolísavou tendenci a to v rozmezí od 37,44 Kč do 40,42 Kč za jeden kilogram. Náklady na kilogram živé hmotnosti u výkrmu skotu byly ve všech sledovaných letech jak u sledovaného podniku, tak u průměru výrobní oblasti vyšší než průměrná realizační cena. I přesto, že náklady na kilogram živé hmotnosti byly u podniku ve všech sledovaných letech nižší, než průměr výrobní oblasti, nepodařilo se podniku realizovat vyšší prodejní ceny, než se podařilo jiným podnikům v bramborářské výrobní oblasti.

Průměrná výkupní cena 1 kg živé hmotnosti je nižší než náklady na jeho produkci. To je způsobeno tím, že do této průměrné ceny byly zahrnuty i tržby z prodeje vyřazených dojnic, jejichž výkupní cena za jeden kg masa je výrazně nižší, nežli výkupní cena 1 kg masa býka. Tento faktor snižuje průměrnou výkupní cenu.

Tabulka č. 14

Struktura nákladů výkrmu prasat

Ukazatel	MJ	Výrobní oblast B	Rok				
			2006	2005	2006	2007	2008
Krmiva (steliva) – nakupovaná	Kč/100 KD	871	849	910	919	1 091	
Krmiva (steliva) – vlastní	Kč/100 KD	92	90	96	97	115	
Léčiva a desinfekční prostředky	Kč/100 KD	23	22	24	24	29	
Ostatní přímý materiál	Kč/100 KD	365	356	382	385	457	
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/100 KD	1 351	1 317	1 412	1 426	1 692	
<i>Ostatní přímé náklady a služby</i>	Kč/100 KD	130	127	136	137	163	
<i>Mzdové a osobní náklady celkem</i>	Kč/100 KD	160	156	167	169	200	
Odpisy DNHM	Kč/100 KD	53	52	55	56	66	
Náklady pomocných činností	Kč/100 KD	15	15	16	16	19	
Režie (výrobní + správní)	Kč/100 KD	82	80	86	87	103	
Náklady celkem	Kč/100 KD	1 791	1 746	1 872	1 890	2 243	
Chlévská mrva	Kč/100 KD	9	9	9	9	11	
Náklady hlavního výrobku	Kč/100 KD	1 782	1 737	1 863	1 881	2 232	
Užitkovost	kg/100 KD	71,30	58,75	65,86	65,27	69,13	
Náklady na přírůstek	Kč/kg	25,01	29,73	28,43	28,95	32,45	
Náklady na živou hmotnost	Kč/kg	35,01	41,62	39,80	40,53	45,42	
Tržby za výrobky	Kč/100 KD	2 602	2 556	2 820	2 403	3 072	
Prodané množství	kg/100KD	86,48	66,92	89,96	87,58	103,34	
Průměrná realizační cena	Kč/kg	30,09	38,19	31,35	27,44	29,73	

Zdroj: Vlastní setření

Nejvyšší položku celkových nákladů tvoří nakupovaná krmiva. Jejich rozmezí na 100 KD bylo od 849 Kč v roce 2005 do 1 091 Kč v roce 2008. Celkové náklady mají ve všech sledovaných letech rostoucí trend. V roce 2005 tvořily celkové náklady u výkrmu prasat na 100 KD 1 746 Kč, v roce 2006 vzrostly na 1 872 Kč, což je v relativním vyjádření 7,2 %. V roce následujícím vzrostly celkové náklady sice jen o nepatrně 1 %, ale v roce 2008 vzrostly na 2 243 Kč, což je růst o 18,7 % oproti roku 2007.

Tržby v korunách na 100 KD kolísavě rostly a to od 2 556 Kč do 3 072 Kč a jsou ve všech sledovaných letech vyšší než náklady. Pokud srovnáme tržby v korunách na 100 KD s průměrem výrobní oblasti, uvidíme, že podnik převýšil průměr ve všech

sledovaných letech kromě roku 2007. Tyto vysoké tržby na 100 KD jsou však způsobeny tím, že se podnik rozhodl do konce roku 2009 výrobu prasat ukončit.

Průměrná realizační cena u výkrmu prasat má ve sledovaných letech klesající tendenci. Pokles je v rozmezí od 38,19 Kč do 27,44 Kč za jeden kilogram.

Chov prasnic byl od roku 2006 utlumován, takže ke konci roku 2008 téměř zanikl. Jak již bylo zmíněno, podnik se rozhodl ke konci roku 2009 výrobu prasat ukončit. Jelikož byl výkrm prasat vázán na vlastní produkci selat, počty vykrmených prasat od roku 2006 postupně klesaly a za poslední čtyři roky byl jejich chov ztrátový. Ztráta na kilogram živé hmotnosti vykrmeného prasete byla ve sledovaném období od 3,43 Kč v roce 2005 do 16,48 Kč v roce 2008.

Tabulka č. 15

Struktura nákladů výkrmu telat

Ukazatel	MJ	Výrobní oblast B				
		2006	2005	2006	2007	2008
Krmiva (steliva) – nakupovaná	Kč/100 KD	848	646	660	778	814
Krmiva (steliva) – vlastní	Kč/100 KD	1 168	889	910	1 071	1 121
Léčiva a desinfekční prostředky	Kč/100 KD	44	33	34	40	42
Ostatní přímý materiál	Kč/100 KD	77	59	60	71	74
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/100 KD	2 137	1 627	1 664	1 960	2 051
<i>Ostatní přímé náklady a služby</i>	Kč/100 KD	221	168	172	203	212
<i>Mzdové a osobní náklady celkem</i>	Kč/100 KD	995	757	775	913	955
Odpisy DNHM	Kč/100 KD	55	42	43	50	53
Náklady pomocných činností	Kč/100 KD	85	65	66	78	82
Režie (výrobní + správní)	Kč/100 KD	453	345	353	415	435
Náklady celkem	Kč/100 KD	3 946	3 004	3 073	3 619	3 788
Chlévská mrva	Kč/100 KD	105	80	82	96	101
Náklady hlavního výrobku	Kč/100 KD	3 841	2 924	2 991	3 523	3 687
Užitkovost	kg/100 KD	76,82	89,91	94,34	96,28	96,74
Náklady na přírůstek	Kč/kg	50,00	33,42	32,58	37,59	39,16
Náklady na živou hmotnost	Kč/kg	65,82	43,99	42,89	49,48	51,55

Zdroj: Vlastní šetření

Vlastní krmiva, nakupovaná krmiva i režie mají sice rostoucí tendenci, ale i přesto jsou ve všech čtyřech sledovaných letech nižší než jak je uvádí VUZE pro bramborařskou výrobní oblast v roce 2006.

Výše nákladů na 100 KD u vlastních krmiv vzrostla z 889 Kč v roce 2005 až na 1 121 Kč v roce 2008. Podobná situace je i u nakupovaných krmiv a režie. Nakupovaná krmiva vzrostly z 646 Kč na 814 Kč a režie z 345 Kč na 435 Kč. V roce 2005 byly celkové náklady na 100 KD 3 004 Kč a v roce 2008 vzrostly na 3 788 Kč, což představuje zvýšení o 26 %.

Kukuřice na siláž a produkce z trvalých travních porostů jsou z hlediska podnikové ekonomiky meziproduktem, náklady na ně byly započítány do živočišné výroby v rámci spotřeby vlastních krmiv.

Tabulka č. 16

Struktura nákladů jalovic

Ukazatel	MJ	Výrobní oblast B	Rok			
		2006	2005	2006	2007	2008
Krmiva (steliva) – nakupovaná	Kč/100 KD	229	244	268	156	130
Krmiva (steliva) – vlastní	Kč/100 KD	1 448	1 543	1 698	990	823
Léčiva a desinfekční prostředky	Kč/100 KD	13	14	15	9	7
Ostatní přímý materiál	Kč/100 KD	77	82	90	53	44
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/100 KD	1 767	1 883	2 072	1 208	1 004
<i>Ostatní přímé náklady a služby</i>	Kč/100 KD	257	274	301	176	146
<i>Mzdové a osobní náklady celkem</i>	Kč/100 KD	842	897	987	575	478
Odpisy DNHM	Kč/100 KD	112	119	131	77	64
Náklady pomocných činností	Kč/100 KD	139	148	163	95	79
Režie (výrobní + správní)	Kč/100 KD	376	401	441	257	214
Náklady celkem	Kč/100 KD	3 493	3 723	4 095	2 387	1 985
Chlévská mrva	Kč/100 KD	224	239	262	153	127
Náklady hlavního výrobku	Kč/100 KD	3 269	3 484	3 833	2 234	1 858
Užitkovost	kg/100 KD	66,76	42,77	43,84	34,64	33,64
Náklady na přírůstek	Kč/kg	48,97	81,47	87,42	64,49	55,22
Náklady na živou hmotnost	Kč/kg	55,65	92,59	99,35	73,29	62,76

Zdroj: *Vlastní šetření*

Vlastní krmiva, mzdové a osobní náklady i režie mají u jalovic kolísavý trend. Výše nákladů na 100 KD u vlastních krmiv vzrostla z 1 543 Kč v roce 2005 na 1 698 Kč v roce 2006, následně poklesly na 990 Kč v roce 2007 a v roce 2008 poklesly o dalších 17 % na 823 Kč. Mzdové a osobní náklady se pohybovaly v rozmezí 478 Kč až 987 Kč a režie od 214 Kč do 441 Kč. Celkové náklady vykázané

zemědělským družstvem „A“ se pohybovaly v rozsahu od 1 985 Kč do 4 095 Kč na 100 KD, což představuje zvýšení během sledovaných čtyř let o 51,5 %.

4. 4 Analýza výsledků

4. 4. 1 Analýza výsledků rostlinné výroby

Tabulka č. 17

Potřeba dotací na pěstování máku (v Kč)

Mák	2005	2006	2007	2008
Celkové náklady	x	x	2 419 613	1 274 264
Celkové tržby za výrobky	x	x	3 647 302	1 529 334
VH bez dotací	x	x	1 227 689	255 070
Poskytnuté dotace	x	x	461 698	184 807
VH s dotacemi	x	x	1 689 387	439 877

Zdroj: Vlastní šetření

U sledované plodiny tj. máku můžeme vidět, že hodnoty v letech 2005 a 2006 nejsou vyplněny, neboť podnik uvedenou plodinu nezařadil do svého osevního plánu. V roce 2007 a následně v roce 2008 se ukázalo, že pěstování máku bylo rentabilní a nebylo potřebné jej dorovnávat přijatými finančními prostředky na rostlinnou výrobu. Přesto podnik přiřadil této komoditě v obou letech dotaci. V roce 2007 tvořila dotace 461 698 Kč, výsledek hospodaření byl tímto zvýšen na 1 689 387 Kč. V roce 2008 tvořila dotace částku 184 807 Kč a výsledek hospodaření činil 439 877 Kč.

Tabulka č. 18

Potřeba dotací na pěstování ječmene jarního (v Kč)

Ječmen jarní	2005	2006	2007	2008
Celkové náklady	2 155 005	5 535 984	4 590 317	2 014 442
Celkové tržby za výrobky	1 784 547	4 452 033	5 096 113	2 983 175
VH bez dotací	-370 458	-1 083 951	505 796	968 733
Poskytnuté dotace	412 970	1 508 452	909 044	392 688
VH s dotacemi	-42 512	-424 500	1 414 840	1 361 420

Zdroj: Vlastní šetření

Aby podnik mohl zachovat výrobu ječmene jarního, musel v letech 2005 a 2006 dorovnat její ztrátu z přijatých dotací. Toto dorovnání bylo v roce 2005 ve výši 370 458 Kč na celkovou osetou plochu a v roce 2006 se dorovnání téměř ztrojnásobilo na 1 083 951 Kč. V dalších letech byla již výroba schopna dosáhnout kladných výsledků hospodaření a to v roce 2007 v částce 505 796 Kč a v následujícím roce 968 733 Kč.

Tabulka č. 19

Potřeba dotací na pěstování pšenice ozimé (v Kč)

Pšenice ozimá	2005	2006	2007	2008
Celkové náklady	17 949 576	13 359 887	16 133 024	20 082 824
Celkové tržby za výrobky	16 658 004	10 937 356	17 807 528	17 872 907
VH bez dotací	-1 291 571	-2 422 531	1 674 505	-2 209 916
Poskytnuté dotace	3 165 186	2 403 557	2 509 090	2 782 974
VH s dotacemi	1 873 614	-18 974	4 183 595	573 058

Zdroj: Vlastní šetření

Jak je vidět z předcházející tabulky, výroba pšenice ozimé se potýkala s nerentabilitou své výroby. Pro nízké výkupní ceny v roce 2006 se podnik rozhodl prodat nižší objem produkce než obvykle, proto došlo k poklesu tržeb, které nebyly schopny pokrýt náklady na její výrobu a to ani s přidělenými dotacemi. Pouze v roce 2007 dokázal podnik vyrobit pšenici ozimou se ziskem a nebylo potřeba dorovnávat její

výrobu dotacemi. Vyššího zisku v tomto roce bylo dosaženo z důvodu vyšších prodejů (včetně doprodeje zásob z roku 2006) a kvalitní úrodou. Lepší vysvětlení těchto výkyvů podává výroční zpráva za rok 2007, ve které se uvádí: „*Naše velmi vysoká spotřeba obilovin v živočišné výrobě nám nedovolila realizovat potravinářskou pšenici v množství, které by přineslo ještě větší tržby i efekt rostlinné výroby. Ekonomický efekt vyšších cen však přinesl výrazný růst tržeb.*“. V letech 2005 a 2008 byl výsledek hospodaření pšenice ozimé kladný pouze s přidělenými dotacemi.

Tabulka č. 20

Potřeba dotací na pěstování řepky olejky (v Kč)

Řepka olejka	2005	2006	2007	2008
Celkové náklady	12 866 645	13 185 948	14 519 230	16 284 764
Celkové tržby za výrobky	11 846 050	12 647 377	13 215 748	16 666 992
VH bez dotací	-1 020 595	-538 572	-1 303 482	382 228
Poskytnuté dotace	1 302 763	1 261 913	1 249 936	1 378 337
VH s dotacemi	282 169	723 342	-53 546	1 760 565

Zdroj: Vlastní šetření

Specifičnost řepky olejky spočívá v tom, že její veškerá produkce je ihned prodána na trhu a podnik ji nepoužívá v rámci živočišné výroby (krmení, stelivo, atd.). Proto by tato výroba měla být vždy zisková a její výroba by neměla být dotována na úkor ostatních plodin. Jak lze vidět v tabulce č. 20, zmíněná zásada byla splněna pouze v roce 2008, v ostatních letech dokázala být výroba rentabilní pouze s přijatými dotacemi. V roce 2007 nepokryly tržby náklady na výrobu ani s přijatými dotacemi a výsledek hospodaření byl záporný ve výši -53 546 Kč. Tento výsledek byl avšak ihned následující rok oproti letům minulým neobvykle vysoký a to 1 760 565 Kč. Tato částka tak dokázala kompenzovat ztrátu z roku 2007.

Tabulka č. 21

Potřeba dotací na pěstování ječmene ozimého (v Kč)

Ječmen ozimý	2005	2006	2007	2008
Celkové náklady	3 587 649	1 551 767	2 969 760	3 679 530
Celkové tržby za výrobky	2 802 056	701 289	2 019 792	2 969 836
VH bez dotací	-785 594	-850 479	-949 968	-709 693
Poskytnuté dotace	1 042 418	230 632	545 426	927 642
VH s dotacemi	256 824	-619 847	-404 541	217 949

Zdroj: Vlastní šetření

Na předcházející tabulce nás na první pohled zaujme, že oproti předcházejícím plodinám nedokázal ječmen ozimý být rentabilní bez dotací alespoň v jednom ze sledovaných let. Z hlediska finanční analýzy by prvním doporučením bylo, zastavit výrobu této plodiny. Avšak z agrárního pohledu je pěstování této plodiny nezbytné pro živočišnou výrobu. Jen malá část této výroby je obchodována na trhu, tudíž přináší malé tržby, které tak nejsou schopny pokrýt náklady na výrobu. Většina produkce je využíván v rámci podniku pro účely živočišné výroby jako komponent pro výrobu krmných směsí.

Tuto ztrátovost při pěstování nelze chápat jako absolutní ztrátu, neboť převážná část ozimého ječmene je spotřebována jako meziproduct ke krmení. Nehledě na další výhody, které pěstování ječmene ozimého přináší ječmen ozimý je vhodnou předplodinou pro řepku olejku. Další výhodou je jeho nenáročnost na půdně klimatické podmínky. Jeho výhody převyšují jeho nevýhody a v důsledku toho se pěstování pro podniky zaměřené na živočišnou výrobu jeví jako rentabilní.

Tabulka č. 22

Potřeba dotací na trvale travní porosty (v Kč)

Trvale travní porosty	2005	2006	2007	2008
Celkové náklady	3 011 513	1 904 945	2 278 263	1 622 785
Celkové tržby za výrobky	2 099 312	2 310 981	1 896 549	1 592 240
VH bez dotací	-912 201	406 036	-381 714	-30 545
Poskytnuté dotace	1 097 915	1 679 686	2 026 152	2 349 488
VH s dotacemi	185 714	2 085 722	1 644 438	2 318 944

Zdroj: Vlastní šetření

Trvale travní porosty jsou obhospodařovány pouze pro účely živočišné výroby jako krmivo. Výroba je proto většinou nerentabilní a musí být dotována finančními prostředky. Avšak po započtení přidělených dotací je výroba ve všech sledovaných letech rentabilní. Tato rentabilita vychází z toho, že trvale travní porosty nevyžadují velkou péči při výrobě a tomu odpovídají i nízké náklady.

Tabulka č. 23

Potřeba dotací na pěstování kukuřice na zeleno (v Kč)

Kukuřice na zeleno	2005	2006	2007	2008
Celkové náklady	6 311 108	5 952 185	7 318 470	7 410 749
Celkové tržby za výrobky	5 359 167	5 175 657	3 746 805	4 752 068
VH bez dotací	-951 941	-776 528	-3 571 665	-2 658 681
Poskytnuté dotace	1 466 816	2 143 908	3 086 425	2 781 144
VH s dotacemi	514 875	1 367 380	-485 239	122 462

Zdroj: Vlastní šetření

Výroba kukuřice na zeleno se velice podobá výrobě ječmene ozimého s tím rozdílem, že kukuřice na zeleno je zcela použita pro účely živočišné výroby a nepřináší žádné vnější tržby, nýbrž jen vnitropodnikové výnosy. Jelikož není kukuřice na zeleno obchodována na trhu, nelze předpokládat, že by vnitropodnikové výnosy pokryly její náklady. Proto musí být její výroba podpořena finančními prostředky.

4. 4. 2 Analýza výsledků živočišné výroby

Zemědělský podnik se specializuje zejména na živočišnou výrobu. Rostlinná výroba je zdrojem krmiv a steliva pro živočišnou výrobu.

Tabulka č. 24

Potřeba dotací na výkrm skotu (v Kč)

Výkrm skotu	2005	2006	2007	2008
Celkové náklady	10 505 478	10 911 379	11 617 549	12 837 202
Celkové tržby za výrobky	10 478 000	11 092 466	11 311 856	12 912 204
VH bez dotací	-27 478	181 087	-305 693	75 002
Poskytnuté dotace	365 003	524 503	527 513	322 765
VH s dotacemi	337 525	705 590	221 820	397 767

Zdroj: Vlastní šetření

Rentabilita výkrmu skotu se hlavně odvíjí od výše tržeb. Tyto tržby jsou dány především výkupními cenami, které podnik nemůže příliš ovlivnit. Další složkou, která ovlivňuje výši tržeb je užitkovost skotu. Tuto složku podnik již ovlivnit může, a proto se podnik zaměřuje na chov určitých plemen, které se vyznačují zvýšenou užitkovostí, nárůstem svaloviny. Nosným plemenem je červenostrakatý skot, část stáda tvoří holštýnské plemeno křížené s plemenem normanským. Zvolenou plemenářskou a chovatelskou péčí se daří dosahovat dobrých výsledků v užitkovosti krav na mléko a chovu skotu na maso. Tento zvýšený controlling tak pomáhá v postupném zvyšování efektivnosti výroby.

Tabulka č. 25

Potřeba dotací na základní stádo dojnic (v Kč)

Základní stádo dojnic	2005	2006	2007	2008
Celkové náklady	79 209 984	79 704 615	80 830 954	82 430 538
Celkové tržby za výrobky	76 342 576	79 307 535	81 001 403	81 385 687
VH bez dotací	-2 867 408	-397 080	170 449	-1 044 851
Poskytnuté dotace	2 111 971	2 427 450	2 475 423	1 771 423
VH s dotacemi	-755 437	2 030 370	2 645 872	726 572

Zdroj: Vlastní šetření

Základní stádo dojnic se stejně jako býci na maso potýká se zápornou rentabilitou. Ačkoliv se chov základního stáda skotu jeví z finančního hlediska jako ztrátový, je tato výroba natolik důležitá, že většina dotací určených pro živočišnou výrobu směřuje právě na základní stádo dojnic.

Z telete – jalovičky se odchovává kráva přibližně za dva až dva a půl roku. Po celou tuto dobu vytváří náklady na její odchov. Následným zařazením do základního stáda a prodanou produkcí mléka zajišťuje tržby. Z hlediska reprodukce poskytne chovateli přibližně 3 – 4 telata. Potom je vyřazena a prodána na maso.

Z finančního hlediska je sice výroba ztrátová, avšak z agrárního pohledu se výnosy z této výroby přesouvají do výrob ostatních – produkce hnoje, telata býčci jsou vykrmováni na maso.

Tabulka č. 26

Potřeba dotací na výkrm jatečných kuřat (v Kč)

Jatečná kuřata	2005	2006	2007	2008
Celkové náklady	9 979 030	9 040 851	7 893 761	9 996 641
Celkové tržby za výrobky	9 404 275	8 662 773	8 100 750	9 600 488
VH bez dotací	-574 755	-378 078	206 989	-396 153
Poskytnuté dotace	14 487	171 833	6 210	7 529
VH s dotacemi	-560 268	-206 245	213 199	-388 624

Zdroj: Vlastní šetření

Výroba jatečných kuřat je ve všech sledovaných letech nerentabilní kromě roku 2007. Ziskovost v roce 2007 byla částečně ovlivněna zvýšenou poptávkou po kuřecím masu a tím došlo i ke zvýšení výkupních cen, ale je ovlivněna i tím, že se podařilo uskutečnit sedm turnusů výkrmu za rok, což je o jeden více, než je obvyklé.

Tabulka č. 27

Potřeba dotací na výkrm prasat (v Kč)

Výkrm prasat na žir	2005	2006	2007	2008
Celkové náklady	3 297 332	3 411 784	4 103 452	4 161 441
Celkové tržby za výrobky	2 948 905	2 960 621	3 402 977	3 435 997
VH bez dotací	-348 427	-451 163	-700 475	-725 444
Poskytnuté dotace	6 838	3 927	2 772	2 533
VH s dotacemi	-341 589	-447 236	-697 703	-722 911
Výkrm zákl. stáda prasniček	2005	2006	2007	2008
Celkové náklady	1 508 312	1 756 258	1 962 772	1 773 972
Celkové tržby za výrobky	1 282 433	1 422 747	1 395 749	1 419 516
VH bez dotací	-225 879	-333 511	-567 023	-354 456
Poskytnuté dotace	7 553	9 008	8 187	3 034
VH s dotacemi	-218 326	-324 503	-558 836	-351 422

Zdroj: Vlastní šetření

Pokud se podíváme na tabulku č. 27, zjistíme, že výroba jak základního stáda prasniček, tak i výkrm prasat na maso je ve všech sledovaných letech nerentabilní a hodnota výsledku hospodaření dosahuje záporných hodnot. Tento trend je v chovu prasniček i prasat ve sledovaném podniku dlouhodobý, a proto se podnik rozhodl ke konci roku 2009 výrobu zcela zrušit.

Důvody postupného utlumení a rušení chovu prasat lze spatřovat ve strmém poklesu výkupních cen vepřového masa. Tento pokles cen vedl ke ztrátám v chovu prasat.

Současná situace ve sledovaném podniku je taková, že podnik již neobnovuje stádo a doprodává zbylá zvířata. Dalším důvodem k uzavření této výroby je nevyhovující současný stav stájí pro jejich chov, jejichž případná rekonstrukce by

si vyžádala značně vysoké investiční náklady, které by byly spojeny s dlouhou dobou návratnosti. To by bylo při stávajících klesajících výkupních cenách pro podnik velmi rizikové a nebylo by docíleno návratnosti investice. Proto se podnik rozhodl raději chov prasat zcela zrušit.

Tabulka č. 28

Potřeba dotací na výkrm telat (v Kč)

Telata	2005	2006	2007	2008
Celkové náklady	7 152 494	7 383 146	7 859 649	7 737 367
Celkové tržby za výrobky	7 729 383	7 911 585	7 509 100	7 023 816
VH bez dotací	576 889	528 439	-350 549	-713 551
Poskytnuté dotace	503 109	564 656	546 485	366 515
VH s dotacemi	1 079 998	1 093 095	195 936	-347 036

Zdroj: Vlastní šetření

Telata sama o sobě nejsou určena k prodeji na trhu, a proto nepřinášejí žádné tržby v podobě přímých prodejů. Výnosy z nich plynoucí jsou na bázi vnitropodnikových výnosů, které se odvíjí od hmotnostních přírůstků. Pro zajištění maximální rentability této výroby se podnik zaměřuje na chov plemen, která se vyznačují vyššími hmotnostními přírůstky a podnik rovněž používá vlastní krmné směsi, které přispívají ke snižování nákladů. Z předcházející tabulky je vidět, že podnik byl v letech 2005 a 2006 schopný tuto výrobu realizovat rentabilně. Od roku 2007 se tato výroba začala potýkat s problémy. Nejprve byla schopna být rentabilní s poskytnutými dotacemi avšak následující rok již ani přijaté dotace nestačily pro ziskovou výrobu.

Tabulka č. 29

Potřeba dotací na výkrm jalovic (v Kč)

Jalovice	2005	2006	2007	2008
Celkové náklady	4 977 008	5 230 553	3 708 842	3 193 560
Celkové tržby za výrobky	3 114 373	2 997 512	2 538 459	2 504 517
VH bez dotací	-1 862 635	-2 233 040	-1 170 383	-689 042
Poskytnuté dotace	504 103	599 004	419 865	271 972
VH s dotacemi	-1 358 532	-1 634 037	-750 519	-417 070

Zdroj: Vlastní šetření

Stejně jako telata, tak i jalovice nejsou určeny pro prodej na trhu, tudíž nemohou dosahovat vysokých výnosů. Výnosy jsou tvořeny pouze vnitropodnikově v rámci vnitropodnikového ocenění. Avšak ani hmotnostní přírůstky jalovic nedokázaly ve sledovaných letech pokrýt náklady na jejich chov. Tyto výnosy se projeví až odstupem času, kdy podnik zařadí jalovice do základního stáda dojníc a zde již budou vytvářet podniku výnosy v podobě telat a produkce mléka.

4. 5 Zhodnocení

4. 5. 1 Zhodnocení rostlinné výroby

Agrární sektor se vyznačuje mnohými specifiky (různé klimatické podmínky, vysoká kolísavost úrody a výkupních cen atd.), díky kterým není po stránce výkonů konkurenceschopným odvětvím. Pokud není podnikům fungujícím v tomto sektoru poskytnuta finanční podpora, nejsou si schopny zabezpečit ekonomicky bezproblémový chod. Toto pravidlo lze vidět i u sledovaného podniku, viz. následující tabulka.

Tabulka č. 30

Výsledky hospodaření rostlinné výroby ve sledovaných letech (v Kč)

Rostlinná výroba	Rok			
	2005	2006	2007	2008
Mák	-	-	1 227 689	255 070
Ječmen jarní	-370 458	-1 083 951	505 796	968 733
Pšenice ozimá	-1 291 571	-2 422 531	1 674 505	-2 209 916
Řepka olejka	-1 020 595	-538 572	-1 303 482	382 228
Ječmen ozimý	-785 594	-850 479	-949 968	-709 693
Kukuřice na zeleno	-951 941	-776 528	-3 571 665	-2 658 681
TTP	-912 201	406 036	-381 714	-30 545
Oves	-95 230	-1 127	-	-
Hrách	16 436	5 442	-	-
Jilek	21 616	-	-	-
Hnojení	-	-	-891 165	-
Práce v lese	-	-	-	-15 293
Žito	-	-	-	203 749
Ostatní výnosy	3 948	12 713	4 213	4 888
VH bez dotací	-5 385 590	-5 248 997	-3 685 791	-3 809 461
Přijaté dotace	8 488 068	9 228 148	10 787 772	10 797 080
VH s dotacemi	3 102 478	3 979 152	7 101 981	6 987 619

Zdroj: Vlastní šetření

Již při letném pohledu na rostlinnou výrobu lze vidět, že téměř všechny plodiny potřebují ve všech sledovaných letech finanční podpory. Bez poskytnutých finančních podpor by bylo nemožné tyto výroby realizovat. Mák byl pěstován jen ve dvou letech a i když byl rentabilní, vypovídací schopnost této výroby není stejná jak u ostatních komodit. O něco horších výsledků podnik dosahuje u výrob ječmene jarního a pšenice ozimé, ale i přesto v letech 2007 a 2008 lze jejich výrobu hodnotit jako uspokojující. Pokud bychom se podívali na řepku olejku, můžeme říci, že stávající stav její ekonomiky není uspokojující a podnik by měl lépe řešit úsporu nákladů na pěstování. Tak jako mák, tak i řepka olejka nejsou plodiny, které by podnik pěstoval pro účely živočišné výroby jako krmivo či stelivo, nýbrž pro prodej na volném trhu. Proto by se mělo v podniku dbát na to, aby byly náklady na výrobu těchto plodin pokryty výší prodeje a nepokryvat výrobu přijatými finančními prostředky. U máku je tento

požadavek splněn, oproti tomu výsledek hospodaření řepky olejky je ve třech ze čtyř sledovaných let záporný a náklady na její výrobu musí být pokryty z přijatých dotací. Ostatní plodiny v první části tabulky jsou určeny pro výrobu krmných směsí v rámci živočišné výroby a proto je logické, že záporné výsledky těchto výrob musí podnik pokrýt dotacemi.

V druhé části tabulky jsou zobrazeny výsledky hospodaření plodin, které podnik pěstoval jen v některých ze sledovaných let a jejichž výsledky nedosahují vysokých hodnot. Jedná se o oves, hrách a jilek. U hrachu šlo navíc o doprodej zásob z minulých let. Žito zařadil podnik do svého osevního plánu až v roce 2008 a můžeme si povšimnout toho, že tato plodina dokázala být sama o sobě rentabilní. V diplomové práci tyto plodiny nebyly rozebrány konkrétněji, neboť jejich výroba významněji neovlivňovala výsledek hospodaření podniku.

V poslední části tabulky jsou srovnávány výsledky hospodaření rostlinné výroby bez dotací s výsledky hospodaření s dotacemi. Rostlinná výroba byla ve všech sledovaných letech ztrátová a bez poskytnutých dotací by podnik tuto výrobu nemohl realizovat. Pokud se však podíváme na potřebu dotací a na skutečně obdrženu výši dotací, zjistíme, že přijaté finanční prostředky převyšují potřebu podniku. V podniku tak vlastně dochází k přelévání „nadbytečných“ dotací z rostlinné výroby do ostatních středisek, převážně do živočišné výroby a střediska správa a řízení. Uvedené lze názorně vidět především v roce 2005. Výsledek hospodaření tvořil v tomto roce u rostlinné výroby částku 3 102 478 Kč, avšak výsledek hospodaření za celý podnik byl pouze 842 067 Kč.

4. 5. 2 Zhodnocení živočišné výroby

Jak je vidět z následující tabulky i živočišná výroba se potýkala se stejnými problémy jako rostlinná výroba. Tzn. většina položek byla nerentabilní a jejich výroba musela být dotována.

Tabulka č. 31

Výsledky hospodaření živočišné výroby ve sledovaných letech (v Kč)

Živočišná výroba	Rok			
	2005	2006	2007	2008
Býci žir	-27 478	181 087	-305 693	75 002
Dojnice	-2 867 408	-397 080	170 449	-1 044 851
Jatečná kuřata	-574 755	-378 078	206 989	-396 153
Telata	576 889	528 439	-350 549	-713 551
Prasničky	-225 879	-333 511	-567 023	-354 456
Prasata žir	-348 427	-451 163	-700 475	-725 444
Jalovice	-1 862 635	-2 233 040	-1 170 383	-689 042
Čerpací stanice PHM	-131 760	-131 760	-123 773	-
Nakladač	-47 210	-	-	-
Traktor	-22 305	-	-	-
Rekonstrukce kravina	-	2 416 880	-	-
Návěs	-	-	-10 078	-
Ostatní výnosy	90	5 499	6 136	-830
VH bez dotací	-5 530 878	-792 728	-2 844 399	-3 849 324
Přijaté dotace	3 513 064	4 300 381	3 986 454	2 745 770
VH s dotacemi	-2 017 814	3 507 653	1 142 055	-1 103 554

Zdroj: Vlastní šetření

Jak je vidět z předchozí tabulky, nejlepší rentabilitu zajistili býci na žir a základní stádo skotu. U býků je rentabilita ovlivněna turnusy, tzn. jaké množství kusů je podnik schopen v jednotlivých letech vyprodukovat a následně i prodat. Jak již bylo zmíněno dříve, zemědělské podniky se musejí neustále potýkat s výkyvy výkupních cen na trhu. Na rozdíl od jiných podniků, nemohou zemědělské podniky rozhodnout o okamžiku prodeje daného produktu. Samotná povaha produktu totiž neumožňuje oddálit prodej do doby, kdy se ceny na trhu zvýší, např. prodej již vykrmeného dvouletého býka nelze nikterak odkládat. Pokud by se prodej oddálil, rostly by náklady na jeho ustájení, krmivo atd. a výnosy z něj by klesaly (nižší kvalita masa, možnost úmrtí atd.). Proto jsou podniky nuceny prodávat svou výrobu bez ohledu na výši výkupních cen. Jedinou cestou jak zajistit rentabilitu je sledování a ovlivňování nákladů. V našem případě jsou náklady snižovány jednak pomocí vlastních kvalitních krmiv, která zajišťují vysoké hmotnostní přírůstky zvířat, a jednak vhodnou volbou plemene, které se vyznačuje

kvalitou masa a mléka. Díky dobrým výkupním cenám mléka a kuřecího masa v roce 2007 byly výsledky hospodaření dojnic a jatečních kuřat ziskové i bez přijatých finančních podpor. Celkově lze říci, že výroba hovězího masa a mléka je schopna s přijatými dotacemi generovat zisk. Co se týče vepřového masa, zde je situace opačná, trvale nízké výkupní ceny neumožňují, aby tržby pokryly náklady na výrobu a výroba je dlouhodobě ztrátová. Podnik tak dobře rozhodl tuto výrobu ukončit a nynější situace je taková, že doprodává zbylá zvířata a již neinvestuje žádné prostředky do této výroby.

V druhé části tabulky lze vidět záporné částky, které tvoří jednorázové nerozpuštěné náklady. Povaha těchto nákladů neumožňuje jednoznačné přiřazení do jednotlivých kalkulačních vzorců.

V poslední části tabulky jsou konfrontovány výsledky hospodaření živočišné výroby bez dotací s výsledky hospodaření s přijatými dotacemi. Živočišná výroba byla ve všech sledovaných letech ztrátová a bez poskytnutých dotací by podnik tuto výrobu nemohl realizovat. Pokud se však podíváme na potřebu dotací a na skutečně obdrženu výši dotací, zjistíme, že v letech 2006 a 2007 přijaté finanční prostředky převyšují potřebu podniku. Jelikož je rostlinná výroba v těchto letech také zisková, byly tyto zisky předmětem zdanění. Oproti tomu v letech 2005 a 2008 byla živočišná výroba ztrátová i s přijatými dotacemi. Ve stejných letech byly skutečně přijaté dotace v rostlinné výrobě vyšší než jejich potřeba a část tohoto rozdílu byla následně použita na dotování živočišné výroby. Díky tomuto „přelévacímu“ efektu byl podnik schopen dosáhnout ve sledovaných letech zisku.

4. 6 Zhodnocení jednotlivých středisek podniku

Tabulka č. 32

Přehled výsledků hospodaření jednotlivých středisek podniku za rok 2005

Středisko	Tržby	Náklady	VH bez dotací	Dotace	VH s dotacemi
Rostlinná výroba	84 078 046	89 463 637	-5 385 591	8 488 068	3 102 478
Živočišná výroba	134 080 827	139 611 703	-5 530 877	3 513 064	-2 017 813
Mechanizace	10 008 803	9 979 963	28 839		28 839
Výroba krmných směsí	12 115 725	12 065 882	49 843		49 843
Správa a řízení	8 788 848	10 447 591	-1 658 743	1 337 462	-321 281
Celkem	249 072 249	261 568 777	-12 496 528	13 338 594	842 067

Zdroj: Vlastní šetření

V tabulce č. 32 je zobrazen přehled nákladů a tržeb jednotlivých středisek podniku a výsledky hospodaření jednak bez přijatých dotací a následně i s přidělenými dotacemi. Zároveň je vyjádřeno, kolik kterých dotací bylo rozúčtováno mezi jednotlivá střediska. Můžeme si povšimnout toho, že pokud by do podniku nepřišly žádné finanční prostředky státu či Evropské unie, byly by obě výroby, jak rostlinná, tak i živočišná ztrátové a sice v celkové výši obou středisek 10 916 468 Kč. Střediska mechanizace a výroba krmných směsí dosáhla sice nepatrného, ale přesto kladného výsledku hospodaření. Středisko správa a řízení bylo ztrátové dokonce i s přidělenými dotacemi. Podnik do tohoto střediska účtuje přijaté prostředky od Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu. Přesto i s přidělenými dotacemi dosáhlo toto středisko ztráty ve výši 321 281 Kč. Pokud sečteme dílčí výsledky hospodaření bez přidělených dotací všech středisek, zjistíme, že podnik potřeboval v roce 2005 obdržet částku 12 496 528 Kč, aby pokryl ztráty jednotlivých středisek. Do podniku však přišlo více dotací a sice ve výši 13 338 594 Kč, z čehož vyplývá, že podnik díky dotacím dosáhl zisku ve výši 842 067 Kč.

Tabulka č. 33

Přehled výsledků hospodaření jednotlivých středisek podniku za rok 2006

Středisko	Tržby	Náklady	VH bez dotací	Dotace	VH s dotacemi
Rostlinná výroba	81 986 190	87 235 187	-5 248 998	9 228 148	3 979 151
Živočišná výroba	141 601 058	142 393 788	-792 730	4 300 381	3 507 652
Mechanizace	9 189 828	9 144 059	45 769		45 769
Výroba krmných směsí	13 603 803	13 597 027	6 776		6 776
Správa a řízení	9 203 396	11 035 669	-1 832 273	1 047 073	-785 200
Celkem	255 584 275	263 405 730	-7 821 455	14 575 603	6 754 147

Zdroj: Vlastní šetření

V roce 2006 hospodařil podnik lépe oproti roku předchozímu. Středisko rostlinné výroby si vedlo obdobně jak v roce předchozím a ztrátu z hospodaření musel podnik doplnit dotacemi ve výši 5 248 998 Kč. Středisko živočišné výroby dokázalo hospodařit oproti předchozímu roku o 4 738 147 lépe a to díky vysokým prodejům býků na maso a zisku z prodaného mléka. Středisko správa a řízení opět nepokrylo ztrátu ani přijatými prostředky a jeho výsledek hospodaření s obdrženými dotacemi byl ve výši -785 200 Kč. Podnik by bez obdržených prostředků dosáhl záporného výsledku hospodaření ve výši 7 821 455 Kč, ale díky dobrému hospodaření oproti roku 2005 a vyššímu objemu přijatých prostředků dosáhl kladného výsledku hospodaření ve výši 6 754 147 Kč.

Tabulka č. 34

Přehled výsledků hospodaření jednotlivých středisek podniku za rok 2007

Středisko	Tržby	Náklady	VH bez dotací	Dotace	VH s dotacemi
Rostlinná výroba	97 665 067	101 350 857	-3 685 790	10 787 772	7 101 982
Živočišná výroba	139 717 432	142 561 830	-2 844 397	3 986 454	1 142 057
Mechanizace	9 799 347	9 675 195	124 152		124 152
Výroba krmných směsí	14 261 733	14 260 486	1 247		1 247
Správa a řízení	13 864 127	15 373 129	-1 509 002	853 555	-655 447
Celkem	275 307 707	283 221 496	-7 913 790	15 627 781	7 713 991

Zdroj: Vlastní šetření

Rok 2007 opět ukázal, že podnik nemůže existovat bez finančních podpor. Jeho obě dvě hlavní činnosti tj. rostlinná a živočišná výroba byly ztrátové. Přesto všechno lze říci, že rok 2007 byl ze všech sledovaných období nejúspěšnější. V tomto roce dosáhl podnik zisku 7 713 991 Kč. Takto vysoký zisk byl způsoben několika faktory. Na jeho tvorbě se především projevila výše přijatých dotací, která byla rovněž za všechna sledovaná období nejvyšší. Co se týče výsledků hospodaření jednotlivých středisek, největšího pokroku bylo dosaženo v rostlinné výrobě, která dokázala snížit svou ztrátu přibližně na 3,7 mil. Kč. Ztráta byla snížena především vynikající úrovní tržeb z prodeje máku a rovněž nadprůměrnými tržbami z prodeje pšenice ozimé. Na výsledku hospodaření živočišné výroby se příznivě podílel prodej mléka (díky vyšším výkupním cenám) a chov jatečních kuřat. U obou komodit se během jednoho roku podařilo dosáhnout zisku i bez přijatých dotací. Ostatní střediska měly podobný vývoj jako v předchozích letech.

Tabulka č. 35

Přehled výsledků hospodaření jednotlivých středisek podniku za rok 2008

Středisko	Tržby	Náklady	VH bez dotací	Dotace	VH s dotacemi
Rostlinná výroba	102 978 908	106 788 369	-3 809 461	10 797 080	6 987 619
Živočišná výroba	141 398 097	145 247 422	-3 849 325	2 745 770	-1 103 555
Mechanizace	9 751 021	9 716 294	34 727		34 727
Výroba krmných směsí	14 964 340	14 963 732	608		608
Správa a řízení	9 903 158	11 401 557	-1 498 399	778 599	-719 800
Celkem	278 995 524	288 117 374	-9 121 850	14 321 449	5 199 598

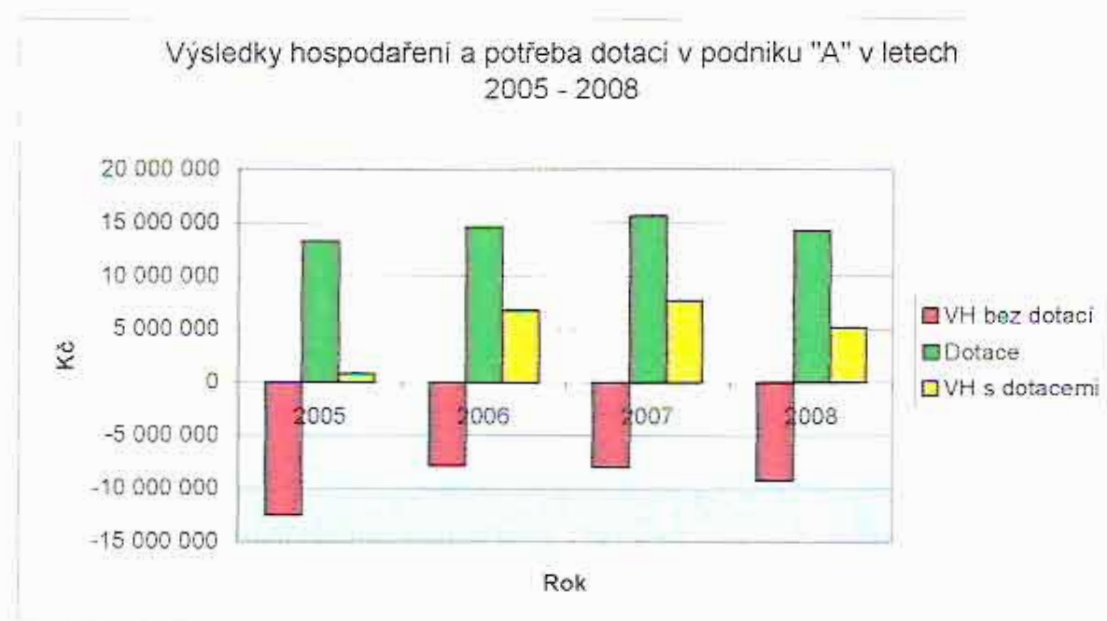
Zdroj: Vlastní setření

V roce 2008 se podniku podařilo již čtvrtý rok po sobě dosáhnout kladného výsledku hospodaření. Obě stěžejní výroby podniku si vedly obdobně a bez přijatých financí dosáhly téměř stejného výsledku hospodaření. Avšak po započtení dotací je již vidět rozdíl. V tomto roce je názorně vidět, že výše dotací do rostlinné výroby je více jak trojnásobně vyšší než dotace plynoucí do živočišné výroby. Středisko správa a řízení jako každý rok nepokrylo ztrátu ani s přijatými finančními prostředky a jeho výsledek hospodaření byl ve výši -719 800 Kč. Ztráta tohoto střediska je způsobena především tím, že jsou na něj rozúčtovány náklady z úvěrů a toto středisko nevykazuje téměř žádné

výnosy. Toto středisko je důležité pro chod podniku a proto se musíme dívat na tuto ztrátu s nadhledem. I v tomto středisku však můžeme hledat úspory v nákladech. Při analýze výkazů zisku a ztrát daného střediska bylo zjištěno, že největší podíl nákladů tvoří osobní náklady a úroky z úvěrů. Proto by mělo vedení podniku zaměřit svou pozornost na kontrolu produktivity práce zaměstnanců tohoto střediska a také zvážit potřebnost a výši úvěrů.

Graf č. 2

VH bez dotací a s přijatými podporami v letech 2005 – 2008 (v Kč)

Zdroj: Vlastní šetření

5. Závěr

Cílem této diplomové práce bylo vyhodnocení disponibility finančních podpor zemědělského podnikání ve zvoleném podniku.

Práce byla zaměřena na analýzu struktury nákladů rostlinné a živočišné výroby ve zvoleném podniku a následně zhodnocení vlivu přijatých dotací plynoucích do těchto výrob.

K naplnění tohoto cíle byl zvolen zemědělský podnik v bramborářské výrobní oblasti (podnik označen „A“). Pro naplnění cíle byly využity výrobní a finanční informace z podniku za období 2005 – 2008.

Z výsledků šetření podniku „A“ vyplývají tyto podstatné závěry:

- 1) Podnik realizuje konvenční rostlinnou a živočišnou výrobu v podmínkách bramborářské výrobní oblasti na půdách s nižší půdní úrodností.
- 2) Podnik svou strukturou výroby, úrovní naturální produkce a jejím prodejem nedosahuje výše tržeb, které by byly potřebné k pokrytí nákladů na výrobu. Finanční podpory jsou pro podnik velmi významné a pokud by je nezískával na podporu svého hospodaření, nebyl by schopen existence.
- 3) V rostlinné výrobě byly ve sledovaných letech finančně dotovány veškeré plodiny. Mák byl označen jako nejrentabilnější plodina a nebylo potřebné přiřazovat této výrobě finanční prostředky. O něco horších výsledků podnik dosahoval u výrob ječmene jarního a pšenice ozimé, ale i přesto v letech 2007 a 2008 lze jejich výrobu hodnotit jako uspokojující. Oproti tomu pěstování řepky olejky uspokojující není a podnik by měl lépe řešit úsporu nákladů na její pěstování. Ostatní plodiny byly určeny pouze pro výrobu krmných směsí v rámci živočišné výroby, nikoliv na prodej, a proto záporné výsledky těchto výrob musí být pokryty dotacemi.
- 4) V živočišné výrobě zajistili nejlepší rentabilitu býci na žir a základní stádo skotu. Díky dobrým výkupním cenám mléka a kuřecího masa v roce 2007 byly v tomto roce výsledky hospodaření dojnic a jatečních kuřat ziskové i bez přijatých finančních podpor. Celkově lze říci, že výroba hovězího masa a mléka byla schopna s přijatými dotacemi generovat zisk. Co se týče vepřového masa, zde byla situace opačná, trvale nízké výkupní ceny neumožňovaly, aby tržby pokryly náklady na výrobu a výroba byla dlouhodobě ztrátová. Podnik tak dobře rozhodl tuto výrobu

ukončit a nynější situace je taková, že doprodává zbylá zvířata a již neinvestuje žádné prostředky do této výroby. Živočišná výroba jako celek byla ve všech sledovaných letech ztrátová a bez poskytnutých dotací by podnik tuto výrobu nemohl realizovat.

- 5) Rozhodující dotace z hlediska objemu finančních prostředků směřovaly v podniku ve všech sledovaných letech do rostlinné výroby a tvořily rozhodující část z celkové přijaté sumy dotací. Tento obnos pro rostlinnou výrobu se pohyboval mezi 64 - 77 % ze všech obdržených dotací, menší část přibližně ve výši 20 - 30 % tvořily podpory směřující do výroby živočišné. Zbytek do 100 % obdržených prostředků tvořily podpory investičního charakteru od PGRLF, a.s. a to ve výši 5 - 10 %. Celkové dotace se ve sledovaných letech pohybovaly v rozmezí od 13,3 mil. Kč (v roce 2005) do 15,6 mil. Kč (v roce 2007).
- 6) V roce 2005 bylo potřeba pokryt ztrátové výroby 94 % přijatých dotací. Zbylá část prostředků tvořila zisk podniku ve výši 842 tis. Kč. V roce 2006 hospodařil podnik se ztrátou 7,8 mil. Kč a její pokrytí bylo ve výši 54 % přijatých dotací. Nejvyšší příliv finančních prostředků do podniku byl v roce 2007 ve výši 15,6 mil. Kč a tyto prostředky pokryly ztrátovou výrobu z 51 %. Výsledek hospodaření v roce 2008 byl oproti roku předcházejícímu horší a na pokrytí nákladů bylo použito 64 % z celkové částky přijatých dotací. Avšak toto vyšší procento pokrytí nákladů bylo způsobeno i tím, že podnik obdržel nižší objem prostředků.
- 7) Nutno však říci, že současné investiční vybavení a dostupnost finančních prostředků neumožňuje významně změnit strukturu rostlinné a živočišné výroby.

Určitou perspektivu rozvoje podniku a zlepšení jeho dosavadních podnikatelských aktivit lze však spatřovat v opatřeních technologické povahy, která povedou k vyšší produkci při nižších nákladech na její dosažení. Proto je nutno u jednotlivých výrobních hledat taková intenzifikační opatření, která z hlediska nákladů se budou blížit „bodům zvrátu“.

Pro rozvoj rostlinné výroby v podniku může být řešením vybudování, případně rekonstrukce skladů na obiloviny a olejnin. Podnik by tak získal možnost posunout prodej obilovin a olejnin – zejména řepky olejky – na vhodnější dobu (leden až březen

následujícího roku) a vyčkání na výhodnější ceny trhu. Podniku by toto přineslo nemalé finanční prostředky a proto je potřeba v podniku do budoucna část produkce skladovat.

Jednou z cest, kde hledat úspory v živočišné výrobě a zajistit tak její rentabilitu, je sledování a ovlivňování nákladů. V podniku jsou náklady snižovány pomocí vlastních kvalitních krmiv, která zajišťují vysokou užitkovost zvířat. Dalším místem, kde hledat úsporu nákladů je přijetí technologických a zootechnických opatření, které směřují ke zvýšení např. mléčné užitkovosti krav a v úpravě krmných dávek skotu. Finanční prospěch by pravděpodobně přinesly i důsledná zooveterinární péče a starost o dobrý genetický potenciál skotu.

6. Abstrakt

FINANČNÍ PODPORY V ZEMĚDĚLSKÉM PODNIKU FINANCIAL SUBSIDIES IN AGRICULTURAL COMPANY

Diplomová práce na téma „Finanční podpory v zemědělském podniku“ se zaměřuje na analýzu využití finančních podpor v zemědělském podniku „A“, především na využití těchto podpor v rostlinné a živočišné výrobě daného podniku v letech 2005 - 2008.

Teoretická část se zabývá problémy agrárního sektoru a popisuje důvody, proč by společnost měla zemědělství podporovat, dále jsou rozebírána některá specifika kalkulačních vzorců a nákladů v zemědělství a nechybí ani nejčastěji poskytované podpory českému zemědělství a nejdůležitější instituce, které tyto podpory zabezpečují.

V praktické části jsou porovnávány výsledky hospodaření jednotlivých výrob bez započtení přijatých podpor s výsledky hospodaření po započtení přijatých podpor. Zjištěné rozdíly jsou analyzovány a na jejich základech jsou následně podniku doporučena různá opatření týkající se nákladů a výnosů.

Klíčová slova:

dotace, zemědělství, zemědělský podnik, analýza nákladů, kalkulační vzorec

Abstract

This diploma thesis deals with financial subsidies in agricultural company "A", especially it is concentrated on financial subsidies of plant production and livestock production in this company in 2005-2008.

The theoretical part describes problems of agriculture and reasons why the society has to support the agriculture then there are mentions of strangeness costs in agriculture and a costing model. Of course there are a list of institutions providing subsidy policy in the Czech Republic and the description of its financial supports.

There is a financial analysis in the next part. Two situations are compared. Starting situation is economy of the farm without dotations and then the changes when the farm receives the dotations. On the basis of this comparison, there are some of procurations concerning costs and returns. Another part reviews the structure of the costs.

Keywords:

subsidy, agriculture, agricultural company, analysis of costs, costing model

7. Seznam literatury

1. BEČVÁŘOVÁ, Věra.: *Zemědělská politika*. 1. vyd. Brno : Mendlova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2001. 120 s. ISBN 80-7157-514-3.
2. BOHÁČKOVÁ, Ivana. *Ekonomika agrárního sektoru*. vyd. 1., dotisk. Praha: Credit, 2004 dotisk. 153 s. ISBN 80-213-1084-7 (Česká zemědělská univerzita).
3. NEPLECHOVÁ, Marta, NOVÁK, Jaroslav. *Účetnictví a kalkulace nákladů v zemědělství : účtová osnova, finanční analýza, příklady*. Praha : BILANCE, 1996. 288 s.
4. SYNEK, Miloslav. *Manažerská ekonomika*. 3., přeprac. a aktualizované vyd. Praha : Grada Publishing, 2003. 466 s. Expert. ISBN 80-247-0515-X.
5. VALACH, Josef, a kol. *Finanční řízení podniku*. 2. aktualiz. vyd. Praha : EKOPRESS, 1999. 324 s. ISBN 80-86119-21-1.
6. BOUDNÝ, J., MLÁDEK, Z. *Ústav zemědělské ekonomiky a informací* [online]. 1998-2009 [cit. 2009-04-26]. Český. Dostupný z WWW: <http://www.vuze.cz/cz/data/cost/naklady_2006.pdf>.
7. www.farmer.mze.cz (Informační stránka Ministerstva zemědělství o přidělených dotacích)
8. www.mze.cz (Oficiální stránky Ministerstva zemědělství)
9. www.pgrlf.cz (Oficiální stránky Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a. s.)
10. www.szif.cz (Oficiální stránky Státního zemědělského intervenčního fondu)

11. www.vuze.cz (Oficiální stránky Ústavu zemědělské ekonomiky a informací)

12. Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

13. Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu ve znění pozdějších předpisů.

14. Zásady MZe, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finančních podpor formou dotací na základě podpůrných programů stanovených podle § 2 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

8. Přílohy

Příloha č. 1

Produkce podniku „A“ v letech 2005 – 2008

a) Živočišná výroba

Produkce mléka v letech 2005 - 2008

Produkce masa v letech 2005 – 2008 – přírůstky v gramech na krmný den

Produkce masa v letech 2005 – 2008 v tunách

b) Rostlinná výroba

Produkce zemědělské půdy v roce 2005

Produkce zemědělské půdy v roce 2006

Produkce zemědělské půdy v roce 2008

Produkce zemědělské půdy v roce 2007

Příloha 2

Prodeje podniku „A“

a) Rostlinná výroba

Rok 2005

Rok 2006

Rok 2007

Rok 2008

b) Živočišná výroba

Prodej mléka

Prodej masa v roce 2005

Prodej masa v roce 2006

Prodej masa v roce 2007

Prodej masa v roce 2008

Příloha č. 3

Celkový objem přijatých dotací v letech 2005 – 2008 (v Kč)

Přílohy

Příloha č. 1 **Produkce podniku „A“ v letech 2005 – 2008**

a) **Živočišná výroba**

Produkce mléka v letech 2005 - 2008

Produkce	2005	2006	2007	2008
Počet dojnic (v ks)	830	792	793	793
Celkem litrů/rok	4 675 728	4 990 184	4 863 756	4 905 978
litrů/rok/ks	5 633	6 301	6 133	6 187
litrů/den/ks	15,43	17,26	16,8	16,9

Produkce masa v letech 2005 – 2008 – přírůstky v gramech na krmný den

Kategorie	2005	2006	2007	2008
Telata do 3 měsíců	930	920	940	930
Telata do 6 měsíců	880	960	980	940
Jalovice	430	440	590	540
Býci žir	980	970	1001	980
Prasata žir	590	660	723	712

Produkce masa v letech 2005 – 2008 v tunách

Kategorie	2005	2006	2007	2008
Hovězí	334	351	352	347
Vepřové	57	60	70	68
Kuřecí	203	195	247	237
Celkem	594	606	669	652

b) Rostlinná výroba

Produkce zemědělské půdy v roce 2005

Osevní plocha	Zaseto hektarů	Sklizeno tun	Hektarový výnos t/ha
Pšenice ozimá	600	3 895	6,492
Ječmen jarní	80	508	6,35
Ječmen ozimý	200	945	4,73
Řepka	250	1 100	4,4
Kukuřice na siláž	420	22 483	53,531
Vojtěška	210	5 741	27,34
TTP	386	6 189	16,03
Celkem	2 146	x	x

Produkce zemědělské půdy v roce 2006

Osevní plocha	Zaseto hektarů	Sklizeno tun	Hektarový výnos t/ha
Pšenice ozimá	500	2 232	4,46
Ječmen jarní	350	920	2,63
Ječmen ozimý	50	210	4,2
Řepka	250	960	3,84
Kukuřice na siláž	400	23 400	58,5
Vojtěška v zeleném	215	6 562	30,52
TTP	300,5	5 088	16,93
Celkem	2 065,5	x	x

Produkce zemědělské půdy v roce 2007

Osevní plocha	Zaseto hektarů	Sklizeno tun	Hektarový výnos t/ha
Pšenice ozimá	550	2 930	5,33
Ječmen jarní	205	707,5	3,45
Ječmen ozimý	120	560	4,667
Řepka	250	968	3,87
Kukuřice na siláž	340	15 310	45,029
Kukuřice na zrno	46	186	4,04
Mák	60	31,2	0,52
Vojtěška v zeleném	224	4 735	21,14
TTP	260	4 071	15,66
Celkem	2 055	x	x

Produkce zemědělské půdy v roce 2008

Osevní plocha	Zaseto hektarů	Sklizeno tun	Hektarový výnos t/ha
Pšenice ozimá	560	3 275	5,848
Ječmen jarní	86	482	5,605
Ječmen ozimý	164	907	5,53
Řepka	260	898	3,454
Kukuřice na siláž	360	18 186	50,52
Žito ozimé a jarní	40	268	6,7
Kukuřice na zrno	30	242	8,067
Mák	45	32,5	0,722
Bob	5	2,9	0,58
Vojtěška v zeleném	235	6 864	29,21
TTP	259	5 313	20,51
Celkem	2 044	x	x

Příloha č. 2

Prodeje podniku „A“

a) Rostlinná výroba

Rok 2005

Plodina	v Kč	v t	průměrná cena Kč/t
Pšenice ozimá	8 087 598	3 297	2 453
Ječmen ozimý	457 308	214	2 137
Ječmen jarní	358 406	103	3 480
Řepka	6 069 757	1 100	5 518
Oves	165 824	51,82	3 200
Hrách	174 749	31,8	5 495
Jílek	265 969	16,62	16 003
Celkem	15 579 611	4 814,24	x

Rok 2006

Plodina	v Kč	v t	průměrná cena Kč/t
Pšenice ozimá	5 769 935	2 092	2 758
Ječmen ozimý	2 748	0,8	3 435
Ječmen jarní	1 823 797	589	3 096
Řepka	6 455 740	960	6 725
Hrách	54 717	10,95	4 997
Celkem	14 106 937	3 652,75	x

Rok 2007

Plodina	v Kč	v t	průměrná cena Kč/t
Pšenice ozimá	9 954 116	2 256	4 412
Ječmen ozimý	412 226	118	3 493
Ječmen jarní	2 784 503	527	5 284
Řepka	6 771 036	968	6 995
Mák	2 076 331	31,2	66 549
Celkem	21 998 212	3 900,2	x

Rok 2008

Plodina	v Kč	v t	průměrná cena Kč/t
Pšenice ozimá	8 344 743	2 310	3 612
Ječmen ozimý	72 513	26	2 789
Ječmen jarní	1 486 743	232	6 408
Řepka	8 532 780	898	9 502
Kukuřice zmo	57 530	21	2 740
Žito	884 937	262	3 378
Mák	712 648	21,27	33 505
Celkem	20 091 894	3 770,27	x

b) Živočišná výroba**Prodej mléka**

Rok	2005	2006	2007	2008
Celkem v Kč	35 809 056	36 174 355	38 999 024	39 594 947
v l	4 300 413	4 590 595	4 517 523	4 577 546
Průměrná cena (Kč)	8,33	7,88	8,63	8,65
Náklady na litr (Kč)	9,25	8,24	8,76	8,99

Prodej masa v roce 2005

Kategorie	tržby (Kč)	živá hmotnost (kg)	průměrná cena za kg živé hmotnosti (Kč)
Telata vyřazená	150 849	5 136	29,37
Jalovice VBJ	580 533	19 332	30,03
Býci žir	6 660 115	169 245	39,35
Prasnice	133 825	4 751	28,17
Prasata žir	1 590 598	50 317	31,61
Dojnice vyřazené	2 579 316	119 406	21,60
Kuřata	4 138 800	200 074	20,69
Selata	65 889	772	85,35
Celkem	15 899 925	569 033	x

Prodej masa v roce 2006

Kategorie	tržby (Kč)	živá hmotnost (kg)	průměrná cena za kg živé hmotnosti (Kč)
Telata vyřazená	22 307	1 587	14,06
Jalovice	343 603	13 167	26,10
Býci žir	7 237 775	179 056	40,42
Prasnice	145 790	6 154	23,69
Prasata žir	1 588 676	52 361	30,34
Dojnice vyřazené	2 513 735	123 418	20,37
Kuřata	3 559 282	195 558	18,20
Selata	53 153	1 489	35,70
Celkem	15 464 321	572 790	x

Prodej masa v roce 2007

Kategorie	tržby (Kč)	živá hmotnost (kg)	průměrná cena za kg živé hmotnosti (Kč)
Telata	16 927	2 539	6,67
Jalovice	392 652	14 963	26,24
Býci žir	7 174 925	191 225	37,52
Prasnice	38 033	2 331	16,32
Prasata žir	1 718 787	64 811	26,52
Dojnice vyřazené	2 113 480	111 376	18,98
Kuřata	5 210 710	247 096	21,09
Selata	51 806	1 563	33,15
Celkem	16 717 320	635 904	x

Prodej masa v roce 2008

Kategorie	tržby (Kč)	živá hmotnost (kg)	průměrná cena za kg živé hmotnosti (Kč)
Telata	7 831	1 317	5,95
Jalovice	613 166	22 810	26,88
Býci žir	8 643 050	230 848	37,44
Prasnice	113 226	6 022	18,80
Prasata žir	1 901 149	65 692	28,94
Dojnice vyřazené	1 905 372	106 252	17,93
Kuřata	4 940 655	227 196	21,75
Selata + nest	44 839	1 018	44,05
Celkem	18 169 288	661 155	x

Příloha č. 3

Celkový objem přijatých dotací v letech 2005 – 2008 (v Kč)

Dotační titul	2005	2006	2007	2008
PGRLF	1 287 462	1 047 073	853 555	614 991
9.F – poradenství	50 000			
SAPS	4 423 588	5 230 079,33	5 716 657,41	6 279 861,47
LFA	116 555	116 589	171 714,09	163 768,85
TOPUP ORNAP	2 765 124	2 634 195,08	3 160 513,88	
TOPUP ZEMPD				2 741 499,66
AEO C1		163 607,8	163 607,8	163 607,08
AEO C2				994 501,20
AEO C3	994 501	994 501,2	993 539,4	
AEO EB1			292 914,87	328 073,63
AEO EB7			136 383,07	137 717,18
Pojištění plodin	140 999	89 186	152 441	151 658
Dotace osivo	47 304			
TOPUP PREZJ	3 044 814	3 808 892,64	3 660 730,18	2 397 592,28
2.A.e. - KU	62 707	59 321	58 291,2	59 248
8.B – kadavery	347 500	261 005	130 433	200 853,60
8.E - IBR		123 845	96 355	44 120
Pojištění nákaz zvířat	58 042	47 317	40 649	43 956
Celkem	13 338 596	14 575 612	15 627 784,9	14 321 448